

NGTT

Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanács

JELENTÉS

a Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanács 2018. évi tevékenységéről

2019. március 31.

NGTT

Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanács

TARTALOM

I. BEVEZETÉS.....	3
II. AZ NGTT KONZULTÁCIÓS, VÉLEMÉNYEZŐ ÉS JAVASLATTEVŐ FELADATAI	4
III. PLENÁRIS ÜLÉSEK.....	5
IV. AZ NGTT TAGJAINAK, ILLETVE AZ NGTT ÁLTAL DELEGÁLT TAGOK RÉSZVÉTELE MÁS BIZOTTSÁGOK, TESTÜLETEK MUNKÁJÁBAN.....	42
V. AZ NGTT ÉS A NYILVÁNOSSÁG	42
VI. NEMZETKÖZI KAPCSOLATOK.....	43
VII. AZ NGTT MŰKÖDÉSÉNEK TECHNIKAI FELTÉTELEI, VALAMINT A TANÁCS MELLETT MŰKÖDŐ TITKÁRSÁG.....	43
<i>MELLÉKLETEK.....</i>	45
1..... MELLÉKLET: AZ NGTT TAGJAI	45
2..... MELLÉKLET: AZ NGTT SOROS ELNÖKEI	47
3..... MELLÉKLET: OLDALELNÖKI ÜLÉSEK	48

I. Bevezetés

A Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanács, mint a társadalmi párbeszéd makroszintű fóruma

A 2011. évben, a társadalmi egyeztetés központi fórumainak megújítása során a magyar társadalom valamennyi szférájának bevonásával alakult meg a társadalmi és gazdasági párbeszéd új fóruma, a Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanács (a továbbiakban: „NGTT” vagy „Tanács”).¹

Az újjászervezés eredményeként lehetőség nyílt a korábbinál jóval szélesebb és sokoldalúbb konzultációs mechanizmus működtetésére. A működés legfőbb szempontjainak a nyitottság, az átláthatóság és a széles körű egyeztetés lehetőség minősült. Az új szemléletű konzultációs mechanizmus magában foglal olyan társadalmi partnereket is, akik korábban nem vehettek részt az intézményesített keretek közötti egyeztetéseken. Az NGTT működésének célja, hogy a lehető legszélesebb körben minden érintett gazdasági szereplő és társadalmi csoport érdekeit megjelenítse és elősegítse csatlakozásukat az említett társadalmi párbeszédbe. A Tanács munkájában a kormányzat képviselői – a társadalmi partnerség elvének szem előtt tartásával – állandó meghívottként vesznek részt, azonban ezen szervezet független az Országgyűléstől és a Kormánytól, tevékenysége elsődlegesen konzultáció lehetőségének biztosítása, javaslattétel, tanácsadás, amely a társadalom egészét érintő, általános gazdaság- és társadalmpolitikai kérdésekkel foglalkozik.

Az NGTT továbbá lehetőséget biztosít a társadalom különböző rétegeit képviselő szereplők, úgymint a munkavállalói- és munkáltatói érdekképviseletek, a gazdasági kamarák, a civil szervezetek, a tudományos élet, a művészet, valamint a bevett egyházak közötti érdemi dialógus megvalósítására és kibontakozására. Ennek megfelelően a Tanács tagjai a következő oldalakat alkotják: Gazdaság Képviselői Oldal, Munkavállalói Oldal, Civil Oldal, Tudomány Képviselői Oldal, Művészeti Oldal és Egyházi Oldal.

Az NGTT partneri struktúrája - az NGTT alapelveinek megfelelően - biztosítja, hogy minden érintett gazdasági szereplő és társadalmi csoport képes legyen megjeleníteni érdekeit. A Tanács működésének legfőbb elve a társadalmi partnerség mentén történő konzultáció elősegítése, melynek eredményeképpen a Tanácsot alkotó oldalak közös, egységes álláspont kialakítására törekuszenek. Amennyiben az oldalak készek álláspontjaikat kölcsönösen összehangolni, és minden fél számára elfogadható módon egységes formába önteni, úgy e véleményt a mindenkori Kormány köteles meghallgatni és figyelembe venni a jogszabályi környezet kialakításakor.

Az üléseken állandó meghívottak, valamint az egyes szakmai területeken kompetenciával rendelkező meghívottak biztosítják a Tanács munkájának hatékonyságát és a széleskörű társadalmi párbeszéd megvalósulását.

¹Az Országgyűlés, elismerve a gazdasági és társadalmi párbeszéd, valamint a sokoldalú konzultációs mechanizmus szerepének jelentőségét, 2011. július 4. napján elfogadta a *Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanácsról szóló 2011. évi XCIII. törvényt*

II. Az NGTT konzultációs, véleményező és javaslattevő feladatai

A Tanács társadalmi jelentőségét és felelősségét mutatja, hogy a vele való konzultáció, illetve együttműködés nem csak ajánlásként, hanem több esetben kötelezettséggént jelenik meg, amely a 2018. évben az alábbiak szerint alakult:

1. A munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény

- a kötelező legkisebb munkabér és a garantált bérminimum összegét és hatályát, valamint
- a bruttó 300.000 forint alatti munkabérek nettó értékének megőrzéséhez szükséges munkabéremelés elvárt mértékét, a béren kívüli juttatás ennek keretében figyelembe vehető mértékét, valamint a munkabéremelés elvárt mértékével kapcsolatos részletes szabályokat a *Kormány a Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanácsban folytatott konzultációt követően* rendeletben határozza meg.

2. A szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény

- **A szakképzés országos stratégiai kérdéseinek érdekegyeztetése** a Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanács és a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Tanács keretei között valósul meg.
- **Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Tanács** tagja az NGTT-ben képviselettel rendelkező országos munkaadói és munkavállalói szövetségek egy-egy (összesen kettő) képviselője.
- **A megyei fejlesztési és képzési bizottság** az NGTT-ben képviselettel rendelkező országos munkaadói, munkavállalói szövetségek, illetve azok szervezetei (kettő fő), a területi gazdasági kamarák (kettő fő) és a foglalkoztatási feladatkörében eljáró fővárosi és megyei kormányhivatal (egy fő) képviselőiből áll.

3. Az ágazati párbeszéd bizottságokról és a középszintű szociális párbeszéd egyes kérdéseiről szóló 2009. évi LXXIV. törvény

- Az Ágazati Párbeszéd Bizottságban megkötött kollektív szerződésnek a munkaviszonyból származó jogokat és kötelezettségeket, ezek gyakorlásának, illetve teljesítésének módját, az ezzel kapcsolatos eljárás rendjét érintő szabályainak hatályát az ÁPB két oldala képviselői együttes kérelmének megfelelően, a miniszter az NGTT törvény szerinti országos munkáltatói és munkavállalói érdekképviselők, illetve érdekképviselői szövetségek képviselői, valamint az illetékes ágazati miniszter véleményének kikérése után, az ágazatba főtevékenység alapján besorolt munkáltatókra kiterjesztheti.
- A Kormány az üzemi tanácsi választás szavazólapjának tartalmát, a szavazatösszesítés módját és rendjét – a Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanácsban résztvevő országos szakszervezeti szövetségekkel és az ágazati párbeszéd bizottságok véleményének kikérésével – rendeletben állapítja meg.

III. Plenáris ülések

A Tanács a munkáját plenáris üléseken – szükség szerint, de évente legalább két alkalommal végzi, melyek – amennyiben zárt ülés elrendelésére nem kerül sor – nyilvánosnak minősülnek.

A Tanács plenáris ülésein jelen vannak az NGTT tagjai, az NGTT Titkárságának képviselői, továbbá tanácskozási joggal rész vesznek állandó meghívottként a miniszterek vagy az általuk kijelölt állami vezetők, valamint meghívottként, tanácskozási joggal vesz részt a Gazdasági Versenyhivatal és a Központi Statisztikai Hivatal elnöke vagy elnökhelyettese, valamint az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság három oldalának („Munkaadók”, „Munkavállalók” és „Egyéb Érdekcsoportok”) magyar tagjai közül 1-1 fő. Nyilvános plenáris ülés esetén a sajtó és a média munkatársai is jelen vannak. Az NGTT 2018-ban három alkalommal tartott plenáris ülést. A plenáris ülések előkészítéséről és megszervezéséről, valamint a technikai infrastrukturális feltételek biztosításáról az NGTT Titkársága gondoskodott. A plenáris ülések időpontjait, helyszíneit, a napirendi pontokat, valamint azok előterjesztőit az alábbi táblázat tartalmazza.

Időpont	Helyszín	Napirendi pont	Előterjesztő
2018. április 20.	Magyar Kereskedelmi és Iparkamara	A társadalombiztosítási nyugdíjrendszer fenntarthatósága, az öngondoskodás támogatási lehetőségei.	Prof. dr. Mészáros József, a Magyar Államkincstár elnöke
		A lakáspiac jövője a munkavállalói mobilitással összefüggésben.	Lepsényi István államtitkár
2018. október 12.	Miniszterelnökség	A munka átalakulása, a digitalizáció és a robotizáció következményei.	Cseresnyés Péter államtitkár
		Az egészségügy helyzete és értékelése.	Dr. Gondos Miklós, az Állami Egészségügyi Ellátó Központ főigazgatója
2018. december 10.	EMMI/Miniszterelnökség	Konzultáció a minimálberről és a garantált bérminimumról	Marczinkó Zoltán István helyettes államtitkár
		Beszámoló az Euro Skills Budapest 2018. (Szakmák Európa-bajnoksága) programról	Parragh László, a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara elnöke
		Beszámoló a szakképzési munkacsoport tevékenységéről	Neubauer Katalin, a Magyar Nemzeti Kereskedelmi Szövetség főtítkára

1. Prof. Dr. Mészáros József: A társadalombiztosítási nyugdíjrendszer fenntarthatósága, az öngondoskodás támogatási lehetőségei (2018. április 20.)

Prof. Dr. Mészáros József a Magyar Államkincstár elnöke a nyugdíjrendszert érintő tartalmás és részletes történeti bevezetőt, illetőleg fogalmi tisztázást követően ismertette annak jelenlegi helyzetét a rá ható tényezőkkel kiegészítve.

Napjainkban, jól látszik, hogy minden változásban van, az emberek általánosságban töredezett életpályával rendelkeznek, a részmunkaidős foglalkoztatás aránya Európa-szerte növekszik, a jövedelemegyenlőtlenségek sem csökkennek, ráadásul Magyarország áttért egy felosztó-kirovó rendszerre, amelynek nagyfokú belső adóssága is jelentkezik. Ugyanakkor egy jelentős mértékű demográfiai átalakulás is folyamatban van: egyrészt növekszik az emberek életkorának átlaga, (lényegében a hatvanas évek végétől, a hetvenes évek elejétől egy robbanás következett be a várható élettartamokban) másrészt pedig a születések száma drámaian csökkent. Ezen folyamat Európa-szerte, és a világ fejlett államaiban is drasztikusan tapasztalható.

Mindezek mellett fontos megjegyezni, hogy a foglalkoztatási ráta növekedése két szempontból nagyon előnyösnek minősül. Az egyik szempont, hogy a mostani befizetések mennyisége nő, ami gazdaságpolitikai mozgásteret ad az amúgy igen magas járulékok csökkentésére, másfelől azon személyek tekintetében, akik foglalkoztatottaknak minősülnek, biztos alapot nyújt a jövőbeli nyugdíjjogosultságra. A kedvező növekvő élettartam azt a kihívást is jelenti, hogy egyre több ember, egyre hosszabb ideig szorul majd ellátásra. Ezen jelenség egy bizonyos határ fölött megbontja az aktív és az ellátotti életszakasz arányát, amelyre természetszerű azon válasz, hogy a társadalombiztosítási nyugdíjrendszerek szerte a világban korhatáremeléssel kötelesek válaszolni. Léteznek olyan nyugat-európai, észak-európai államok, ahol mára már 67 év a nyugdíjkorhatár, és ahol az adott államok így próbálják megteremteni az egyensúlyt az aktív életszakasz és az ellátotti életszakasz között.

Egy felosztó-kirovó rendszer úgy működik, hogy a mindenkori aktív generációk befizetései jelentik a mindenkori ellátottak javadalmazásának vagy ellátásának feltételét. Tehát ha a befizetéseket teljesítő generáció szűkül, erre azt lehetne mondani, hogy az aktivitási rátával még lehet javítani, de ha szűkül, akkor nyilvánvaló, hogy ez hosszabb távon problémákat kell, hogy okozzon, ami a fedezetrendszerek esetében is megvalósul. A tőkeértékesülés nagyban függ a következő generációk méretétől, (aktív generációk), továbbá a legtöbb fedezetnyugdíjrendszer portfóliójának 40-50 %-a állampapír. Ezen jelenség jellemző az Amerikai Egyesült Államokra is, hiszen valójában a következő generáció adóigérvénye összpontosul a portfólióban, így bizonyos nézőpontból ezen rendszer is felosztó-kirovó rendszernek minősül. A következő generáció munkavégző képessége és mérete tehát alapvetően meghatározó mind a nyugdíjrendszerek, mind az egész társadalom alapvető működése szempontjából.

Kiemelte az előadó azon tény is, hogy nem mellékes, hogyan közelítünk az időskor, az életkor előrehaladtának jelenségéhez. Például 40 évvel ezelőtt egy 60 éves embert már idősnek tarthattak, ma azonban sokan esetleg 60 évesen sem érzik magukat korosnak. Mint

láthatjuk, az időskor kérdésköre sok körülménytől függ, úgymint az egészségügyi állapot, egyéb pszichikai kondíciók, így sok lehetőség nyílik arra, hogy az idős embereket tovább tudjuk a munkaerőpiacon tartani.

Lényegében megfigyelhető, hogy a magyarországi nyugdíjrendszer más államokkal összehasonlítva relatíve jól működő rendszernek minősül, és ez a „relatív” jelző két elemet rejt magában. Az egyik, hogy összességében a nyugdíjas- vagy időskori szegénység jóval alacsonyabb Magyarországon, mint szerte Európában. A második állítás az, hogy Magyarországon aránylag hosszú ideig élnek a biztosítottak ellátásban. Összességében, a magyar nyugdíjrendszer jól abszolvál, legalábbis a statisztikai vizsgálatok mérőszámai alapján. A nyugdíjak reálértéke növekszik, az utóbbi években stabilnak tekinthető.

Vannak bizonyos választ igénylő kérdések, példának okáért a vonatkozó szakirodalomban foglaltak szerint - és ide vonatkozóan elég nagy mennyiségű tudományos forrás van -, a társadalombiztosítási nyugdíjrendszerek jelen formája bizonyos értelemben a gyerektelenség elleni biztosítás, és a társadalombiztosítási nyugdíjrendszerek lebeszélnek a polgárok egy részét a bőséges gyermekáldásról, tehát jelen formájukban van egy fertilitáscsökkentő szerepük. Ebből az következik, hogy az intézményeket a valósághoz kell igazítani, és akkor itt megláthatunk bizonyos mozgásteret, vagy szükségességek bizonyos mozgások.

Az önkéntes pénztárak témakörét érintve a következők hangzottak el: az önkéntes pénztári mozgalom az 1990-es évek elején jött létre, mint egy kizárólagos formája az időskori előtakarékoságnak. A takarékoság általában is egy nagyon fontos társadalmi intézmény, az időskori előtakarékoság pedig még inkább. Napjainkban, és lényegében az utóbbi néhány évben gazdasági fellendülést tapasztalunk Magyarországon, miközben nem érzékeljük azt, hogy az időskori előtakarékoság dinamikusan növekedne, ezért ebben sürgető lépéseket lenne szükséges megtenni. Ezen cselekmény az egész társadalom, de legalábbis a középosztály számára egyfajta biztonságot jelenthetne. Másfelől a megtakarítás egy multiplikátor hatást is eredményezne, nevezetesen a gazdaságban egyfajta beruházási eszköz-bőség is rendelkezésre állhatna.

Prof. Dr. Mészáros József előadását követően az oldalak részéről a következő hozzászólás hangzottak el:

A Gazdasági oldal hozzászólásában elmondta, hogy az utóbbi években sokszor felmerült az a kérdés, hogy egyáltalán mikor kerül sor ezen rendszer összeomlására. A nyugdíjbiztosítási rendszer az egyik legnagyobb állami pénzügyi alrendszer ma Magyarországon, évente több mint 3 ezer milliárd forintos bevétellel és kifizetéssel. Ami még nagyon lényeges ebből a szempontból, hogy ez a rendszer úgy van fölépítve, hogy ha nem volna elegendő a bevétel a nyugdíjak kifizetéséhez, akkor az állam kötelezettsége, hogy a költségvetésből azt kötelezően kiegészítse. Az utóbbi években erre egyetlen alkalommal sem került sor, hanem pontosan a fordítottja történt meg minden évben. Vagyis a bevételek minden évben nagyobbak voltak, mint a kifizetési igények. Tehát a pluszbevételeket a nyugdíjalap az állami költségvetésbe

hiánytalanul befizette. Ez egy olyan alap, amely sikeresen működik, stabilan áll a lábán, és akik a nyugdíjra várnak, azok a mostani állapot szerint nyugodtak lehetnek abból a szempontból, hogy ténylegesen nyugdíjat fognak kapni.

A hozzászóló felhívta a figyelmet továbbá arra, hogy az önkéntes magánnyugdíjpénztári rendszerbe befizetett összegek kamatoznak a legjobban, tehát ha valaki arra készül, hogy a nyugdíja mellett máshonnan is tudjon némi kiegészítő forráshoz jutni, akkor ez egy jó befektetésnek és jogi megoldásnak minősül. Továbbá miután a munkavállaló ebben a tekintetben a munkáltatójával is köthet megállapodást, a két megoldás együttesen nagyon sikeres lehet majd, amikor a munkavállaló eléri a talán már lassan 65 éves nyugdíjkorhatárt és elkezd igényt támasztani arra, hogy nyugdíjat kapjon.

A Munkavállalói oldal hozzászólásában elmondta, hogy szakszervezeti oldalról is az a tapasztalat és a számadatokból az látható, hogy amit elvon az állam a munkavállalóktól, munkáltatóktól a nyugdíjak finanszírozására, ahhoz nemhogy hozzá kellene tenni, hanem inkább még megtakarítás keletkezik, és ilyen értelemben a költségvetés jár jól ebből a szempontból. Ebből következhet számunkra az is, hogy a nyugdíjak bátrabb emelése is beleférhet akár ebbe a rendszerbe. Ilyen értelemben talán az is indokolhatná ezt a lépést, hogy gyakorlatilag kétszámjegyű bérciáramlás zajlik most Magyarországon. Nyilvánvalóan, ha ezt a nyugdíjak értéke nem fogja követni, akkor lehet, hogy reálértéken növekszik a nyugdíjak értéke, de ha ez tartósan így marad, a kétszámjegyű éves bérciáramlás és a nyugdíjak csak ilyen alacsony mértékben fognak növekedni, akkor ez az olló a bérek nettó értéke, illetve a nyugdíjak között nyílni fog, ami sem hosszú távon, sem középtávon nem pozitív folyamat.

A hozzászóló nagyon fontos szempontnak tartja a jövőben a nyugdíjak fenntarthatósága és egy biztos nyugdíjas kor megélésének a szempontjából azon szempontot is, ha az önkéntes pénztárak prosperálnak és jól működnek, hiszen szükséges az állami nyugdíj mellé valami olyan megtakarítás is, amiből ki lehet egészíteni az államtól kapott nyugdíjmegoldásokat, viszont az elmúlt időszak kormányzati döntései nem feltétlenül ebbe az irányba mutatnak. A hozzászóló továbbá kiemelte, hogy az adótörvényekben cafeteria-elemként az öngondoskodás, mint szempont háttérbe került az elmúlt időszakban, ezért jó lenne, ha a következő időszakban nagyobb hangsúly kerülhetne a személyes befizetésekre, amit a munkavállaló tesz öngondoskodás címén önkéntes pénztárakba, azoknak az adókedvezménye vagy az adókönyvezete akár pozitívan is változhatna. Ez is egy újabb lehetőséget biztosítana a munkavállalóknak arra, hogy amikor nyugdíjba tudnak vonulni, akkor egy tisztességes ellátásban tudjanak részesülni.

Végül a hozzászóló a kerkedvezményes nyugdíj lezárásának a kérdését említette, melyre még mindig nincsen megnyugtató válasz abban a vonatkozásban, hogy a töredék idővel mi történik. Nagyon régóta adós az érdekegyeztető rendszer - munkaadók, munkavállalók, kormányzat - hogy ezen kérdésben egy kölcsönös megállapodás létre tudjon jönni. Szükségesnek mutatkozik ezen kérdéskörben több figyelmet szentelni, és a jövőben behatóbban foglalkozni vele, hogy azok az emberek, akiknek élethelyzetükből fakadóan elszámolási kérdésekkel élnek, ezt megnyugtatóan meg tudják tenni.

A hozzászóló kifejtette továbbá, hogy mivel alacsony bérből alacsony nyugdíj lesz, magasabb bérből pedig magasabb, ezért a bérekkel is összefüggésbe kell kerülni majd ebben az ügyben. A hozzászóló kitért arra is, hogy a jövőben kezdeményezni fogják a bérek tárgyalásánál is, hogy a nyugdíjas évekre való öngondoskodás szempontjainak megfelelően egy dinamikusabb bérösszeg az, ami talán a béremelkedésre megfelelő fedezetet tudna nyújtani.

Megköszönte az Oldal, hogy az előadó rámutatott a nyugdíjas nők helyzetére. Már nagyon sok tanulmány született arról, hogy a nők családi okok miatt lényegesen rövidebb ideig dolgoznak, alacsonyabb a jövedelmük. Ha összevetjük azt a felvetését, hogy a társadalombiztosítás a fertilitási ráta növekedése ellen van, miközben egy társadalmi gondoskodás a célja a nyugdíjrendszernek, akkor ez önmagában ellentmondó és működési problémát jelent. Hozzászóló arra tette javaslatot, hogy ha összhangba tudnánk hozni a nemzet családstratégiáját és a célkitűzéseket a bűvös 2,1-es fertilitási ráta elérése érdekében, akkor, kiemelt jelentősége lenne, ha a gyermeknevelési időtartamot figyelembe vennék nyugdíj-jogszerző időtartamnak. Ez egy nagyon régóta feszegetett téma. Hozzászóló szerint ez egy lényeges javítást hozna a gyermekvállalási kedvben is, illetve az öngondoskodásban is nagyon sokat számítana. A férfiakra eső teher, mint régi családfenntartói szerepvállalás mellett, ez egy nagyon komoly megosztási lehetőséget jelent a megélhetés szempontjából is, és a felelősségvállalás tekintetében is. A 16,3 százalékkal való kevesebb kereset – (európai uniós átlag) a nők terhére, egyértelműen mutatja, hogy a nők mindenképpen hátrányosabb helyzetben vannak, mint a férfiak. Ha ez a nemzet által elismert nemzetpolitikai kérdés lenne, hogy a gyermeknevelést elismerjük társadalombiztosítási jogszerző időként, akkor ezzel nagyot tudnánk segíteni a megoldandó feladatainkon.

A Civil oldal szerint meg kell erősítenünk, hogy a nyugdíjrendszer voltaképpen a fertilitási rátától és azon keresztül a kormányzati, gazdasági politikától nagyban függ. Ez egy családtámogató és a gyermekvállalást ösztönző gazdaságpolitika kell, hogy legyen, és itt jutunk el ahhoz, amit talán a civil oldal hozzá szeretne tenni az itt elhangzott gondolatokhoz. Ez a jó és családtámogató gazdaságpolitika, amennyiben a hatásait mától kifejtene, tehát mondjuk ma reggel 8 órától, és például minden gyermek megszületne ma reggel 8 órakor, ami a támogató családbarát gazdaságpolitika következménye, akkor is, ők 2030-ra körülbelül a 12 éves életkort tudnák elérni. A civil oldal erre a 2030-2045 közötti időszakra szeretne rámutatni, és hangsúlyozni azokat a nehézségeket, amelyek a felosztó-kirovó rendszer természetéből következnek. Példaként említve a költségvetési hiányt, egyértelmű, hogy érdemes - és ez kormányzati célkitűzés is - 3 % alatt tartani. A mostani tendenciák függvényében prognosztizálható, hogy önmagában a demográfiai tendenciákból származó kiesés és a munkabérek terhelő többlet társadalmi terhek, vagy a munkabérek nyomják össze, vagy a költségvetést terhelve önmagában 2-3 %-al terhelhetik tovább a költségvetési kiadásokat. Az oldal arra a jelenségre hívja fel a figyelmet, hogy bár filozófiailag nehéz összeegyeztetni a fedezeti és a felosztó-kirovó rendszerek sajátosságait, talán érdemes lenne elgondolkodni a dán modellen és azon, hogy a magyar felosztó-kirovó szisztéma mellett egy tőkefedezeti, egy államilag kontrollált tőkefedezeti modellt is használjunk a nyugdíjrendszerben.

Itt szervezeti, strukturális kérdések is felmerülhetnek, de a finanszírozhatósága egyértelmű, hiszen körülbelül 2 %-ra lenne szükség például azokból a köztehercsökkentésekből, amelyeket a kormányzat gazdaságpolitikája már előirányzott, például a 15 %-os sja 10 % alatti szintre csökkentése és a munkáltatói hozzájárulás csökkentése. Az állampapírok túlsúlya ebben a portfólióban még jót is tehet a nemzetgazdaságnak, hiszen például az így létrejövő tőkefedezeti rendszerben a túlnyomórészt állampapírány egy esetleges válság esetén csökkentheti nemzetgazdaságunk kitettséget ezeknek a tendenciáknak.

Továbbá a hozamokból és később, ha a rendszer jobban finanszírozhatóvá válik, akkor az alapból is lépcsőzetesen növekvő arányban - 5 %, 10 %, 20 % - lehetne hazai részvénytársasági befektetéseket eszközölni, és így tulajdonképpen a nyugdíjrendszer fejlesztése a tőzsdestratégiához és a tőkepiaci folyamatok hazai fejlesztéséhez is hozzájárulna.

A hozzászóló szerint további lazításokkal és támogatásokkal az önkéntes nyugdíjrendszer területén nem érdemes élni, hiszen kevés dologban van konszenzus, de abban egyetértenek a közgazdászok, hogy ez a magyar bér- és jövedelemviszonyok és megtakarítási képesség mellett, a legoptimistább esetben is a társadalom kb. 30 %-ának jelenthet megoldást, - persze kockázatok melletti megoldást - tehát ebből a társadalom közel 70 % mindenképpen kiszorulna.

A Tudomány oldal szerint az első kérdés a demográfiai folyamatok szerepe a felosztó-kirovó rendszer esetén, amely rendkívül szoros kapcsolatot jelent. Az elkövetkező évtizedekben folytatódik a társadalom előregedése, az úgynevezett „időskori függőségi ráta”, ami a 65 évnél idősebbek arányát viszonyítja a munkaképes korú létszámhoz, a jelenlegi 28 %-ról, 2060-ra 53 %-ra nő. Ez hallatlanul nagymértékű változást jelent, majdnem megduplázása ennek az indikátornak, ami egyben azt is jelenti, hogy száz munkaképes korú egyén most már nem 28, hanem 53 időskorút fog eltartani a jövőben.

A második, demográfiával kapcsolatos megjegyzés, hogy bizonyos nagy létszámú csoportok nagymértékben befolyásolják a nyugdíjban részesülő ellátottak számát. Itt van ez a bizonyos Ratkó-unokák ügye, ami 2040-ben még tovább fogja növelni ezt a bizonyos mutatószámot.

A második kérdés a fenntarthatóság. A nyugdíjrendszer fenntarthatóságával kapcsolatban kimondható - az Európai Bizottság előrejelzése alapján is, továbbá egy magyar tanulmány alapján is - az, hogy a 2030-35-ös időszakig a mai felosztó-kirovó rendszer működőképes, tehát fenntartható makrogazdasági szemlélettel minden további nehézség nélkül, azonban 2030-35 után, 2060-ig terjedő időszakban kicsit már újból nehezebb helyzetünk lesz.

A hozzászóló a nyugdíjak jövedelempótló képességével kapcsolatban elmondta, hogy ha az átlagnyugdíjat viszonyítjuk az utolsó keresethez, akkor - a korábbi keresethez képest - körülbelül 90 %-os szinten lépnek be az időskorúak a nyugdíjrendszerbe, ami nagyon magasnak számít a nemzetközi összehasonlításban is. Igaz, hogy a nyugdíjrendszerünk olyan, hogy utána csak a nyugdíjak reálszinten való megőrzésére alkalmas az inflációkövető rendszer miatt. Itt adódik egy feszültség, hiszen az infláció elmarad a GDP nominális növekedési rátától, az infláció sem fog maradni a következő időben azon az alacsony szinten,

hiszen már a 2 %-ot meghaladja várhatóan ebben az évben, jövőre pedig 3 % körüli szinten fog stabilizálódni. Tehát ez relatíve a nyugdíjasok helyzetét, a nyugdíjnak a színvonalát is javítani fogja egy kicsit. Így viszonylag magas szinten lép be a nyugdíjas a rendszerbe nemzetközileg is, ami jó, mert ez egy stabilitást jelent az élete szempontjából, és akkor plusz még ez a bizonyos inflációs javító faktor is be fog lépni.

Az öngondoskodás kapcsán a Tudomány oldal elmondta, hogy Magyarországon az itteni viszonyok között a 65 évesnél idősebbek jövedelmének nagyon magas része, körülbelül 86-87 %-a az állami nyugdíjrendszerből származik, ami a legmagasabb arány az OECD számításai szerint. Miután a mai viszonyok között kismértékben mégis elmarad a nyugdíjak színvonala a GDP-hez képest, ezért van tér az öngondoskodásra. Az adókedvezmény hatásos és működőképes azzal, hogy 280.000,- forint évi adómegetakarítást eredményez akkor, ha valaki 1,4 millió forintot befizet egy évben. Az előtakarékosság egészében és nagyjából elfogadható az oldal véleménye szerint, ellenben a hosszú távú hagyományos befektetések, az ingatlanbefektetések és a hosszú lejáratú állampapír-befektetések nagyon alacsonyak nemzetközi összehasonlításban is. Jó lenne ösztönözni ezt a befektetést például azzal, hogy fix kamatú hiteleket nyújtanánk a bankokon keresztül a nyugdíjas lakosságnak. Van egy kedvező elmozdulás, hogy fix kamattal most nagyon megnő az egy- és ötéves állampapírok iránti kereslet. Nyilván itt a személyek és a bank is mérlegel, hogy hol éri meg a magasabb fix kamatot is bevállalni, milyen hosszú időszakra, tehát pillanatnyilag kicsit biztató, reményteljes ez az egy-ötéves hosszúságú állampapírok iránti kifejezetten aktív kereslet.

Végül az életbiztosítási és nyugdíjbiztosítási fedezettség kapcsán említette Dr. Báger Gusztáv, hogy hazánkban a lakosságnak 54 %-a rendelkezik valamilyen biztosítási formával, szerződéssel. Ez rendkívüli mértékben alacsony, és az lenne a kívánatos, hogy ez 54-55 %-ról legalább 80 %-ra emelkedjen, és akkor ez már egy biztonságot, egy jobb helyzetet teremtene a nyugdíjas lakosság számára. Az öngondoskodásban részt vevők felhalmozott vagyona a GDP-nek mintegy 9-9,5 %-át teszik ki. Ez 2005-ös szám, uniós viszonylatban nagyon alacsony és a visegrádi országokkal való összehasonlításban – ahol ez 14 % - szintén elmarad.

Az Oldal két kiegészítő „megjegyzést” tett: egyrészt a rendszerből kiesőkre vonatkozóan, másrészt a rendszer folyamatos korrekciójára vonatkozóan említett egy-egy konkrét lehetőséget, példát. Tudva azt, hogy sokan kiesnek a nyugdíjrendszerből a „fekete-munkavállalás” miatt, így ezekkel a rendszerből kiesettekkel valamit kezdeni kell. Olyan is van, hogy valaki teljesen a rendszerben van és gyakorlatilag alig lesz nyugdíja. Egy 41 éves nő konkrét példájára hivatkozott, aki világeletemben dolgozott, tervező-szerkesztőként egy nem is rossz vállalatnál, ahol egy olyan munkaszerződést kényszerítettek rájuk, melyben gyakorlatilag vállalkozók és minimálbér után adóznak. Ezután persze azt lehet mondani, hogy az elspórolt nyugdíjbefizetést öngondoskodással fizessék be, csak hogy a nettó bére 150.000 forint, ami ezt nem engedi meg. Az illegális foglalkoztatás mellett van egy legális, erőfőlényen alapuló foglalkoztatás is. Ami azt illeti, a szakszervezeteknek és a munkaadóknak is lenne egyeztetnivalójuk ezen harácsszerződések tekintetében. Felszólaló hangsúlyozta, hogy nem kis ügyletekről, hanem nemzetközi nagyvállalatok teljesen jogszerű, erőfőlényrel visszaélő manipulációiról van itt szó, és úgy véli, lesz egy generáció - pontosan ez a Ratkó-

generáció, a mai negyven évesek vagy negyvenvalahány évesek - akik nem, vagy alig lesznek nyugdíjasok, noha világeletemben dolgoztak.

A másik megjegyzéssel a rendszer korrekciójára irányulóan mondott felszólaló egy konkrét pozitív példát. Vannak országok – például Franciaország – amelyek, amikor fel akarták 60-ról 61-re vagy 62-évre emelni a nyugdíjkorhatárt, akkor „összedőlt a világ”. Vannak ilyen Ugocsa non coronat országok, és vannak országok, mint pl. Hollandia, ahol mindezt deliberatív úton oldják meg. Ott ugyan nem kirovó rendszer van, de előny, hogy egyéni számlák vannak. Talán egy kirovó rendszerben is meg lehet csinálni, hogy mindig tudja az ember a várható nyugdíját, ha rámegegy egy honlapra.

Jelezni kell, hogy sajnos úgy tűnik, ebben a rendszerben benne van egy dinamikus, folyamatos nyugdíjkorhatár emelés, amire talán fel kellene készíteni a magyar lakosságot. Erre irányuló folyamatos, finom szabályozás van, ami sajnos többnyire emelést jelent, de ez még mindig jobb, mintha jön egy nagy leolvadása a rendszernek. A holland rendszert említette ismét példaként, melynek van egy fix ága, ami nem állampolgári jogon, hanem ott tartózkodási jogon áll. Ha valaki 50 évet ott tartózkodik legalisan, akkor kap pillanatnyilag hétszázvalahány eurót. Van egy fix elem, ami a nyugdíjrendszerből kiszorulókat szolgálja – nyilván egy gazdagabb országról van szó — és van egy mozgó elem, ami pedig a munkában töltött évek alapján van. Erre a fokozatos igazodásra fel kellene készíteni a magyar társadalmat.

A Művészeti oldal felhívta a figyelmet a művészek alacsony nyugdíjának problematikájára, melynek enyhítésére a kormányzat egy tavaly év végi törvénymódosítás által bevezette a művészcéltörvényt, amely a 65. életévüket betöltött, díjjal elismert művészek részére életük végéig folyósítandó járadék jellegű juttatás alapítását jelenti. A módosítás értelmében a Magyar Művészeti Akadémia (MMA) a kiemelkedő művészi teljesítmények és művészi életút iránti tisztelete kifejezésékként rendszeres, havi díjazást nyújt az MMA titkársága útján azon 65. életévét betöltött személynek, aki a jogszabályban felsorolt, értelemszerűen művészeti tevékenységet elismerő díjak valamelyikében részesült. Nem részesíthető művészcéltörvényben az MMA tagja vagy a központi költségvetés terhére rendszeres juttatásban részesülő személy. Fontos hangsúlyozni, hogy a művészcéltörvényt kérelmezni kell, és a jogosultság megállapítását követően élethosszig tartó rendszeres havi juttatást jelent, ami jelenleg 121.000,- forint. A folyamat lebonyolításában az MMA titkársága végrehajtó szerepet tölt be, mérlegelési joga nincs, hisz a jogosultság objektív feltételekhez kötött: életkor, illetve díj birtoklása. Tehát nem szociális alapú, hanem kiválósági alapú. Április 13-ig a kérelmek száma 1235 darab volt. Emellett az Emberi Erőforrások Minisztere megalapította a „Művészeti életpálya elismerés”-t, amely a kulturális ágazatban jelentős művészi életpályával rendelkező művészek elismerésére adományozható. A díjhoz egy naptári év teljes időtartamára szóló havonta folyósított járadék kapcsolódik, azonban ebben az esetben a szociális helyzet mérlegelési szempontot képezhet. A nevezett két járadék folyósítása egymást kizárják, azonban a művészcéltörvényben és a „Művészeti életpálya elismerés”, az egyéb központi költségvetés terhére folyósított juttatás, mint az akadémiai életjáradék vagy „Nemzet

művésze” díjjal járó életjáradék, reményeik szerint a művész társadalom idősebb generációja jelentős hányadát elvi értelemben lefedi.

Az Egyházi oldal azzal kezdte hozzászólását, hogy minden szám és minden grafikon mögött valójában egy igazán fontos kérdés van, amit a nyugdíj előtt állók feltesznek, hogy „lesz-e nyugdíjam”. Nem is feltétlenül az, hogy mennyi lesz ez a nyugdíj, mert egy ilyen nagyon hektikus gazdasági helyzetben nem könnyű erre választ adni 20-30 éves távlatra előretekintve. Éppen ez a kérdés gondolkodtathat el bennünket abban, hogy a nyugdíj- vagy a társadalombiztosítási rendszer támogatása nemcsak a támogatási rendszeren belül képzelhető el. A címben szerepel az öngondoskodás támogatási lehetőségeiben, hogy szeretnénk felhívni a figyelmet arra, hogy a közösségi gondoskodás is egy nagyon fontos eleme lehet. És éppen a mai munkavállalók figyelmeztetnek bennünket, hogy nemcsak az alapján választanak munkahelyet, állást, hogy éppen a jövedelem mennyi, hanem nagyon sokszor már sokkal tágabb kontextusban vizsgálják azt, hogy elfogadják-e egy munkát vagy nem, pl. figyelembe veszik a munkahely mentálhigiénés vonatkozásait, az interperszonális kapcsolatokat is. És amikor aggódó, nyugdíjhoz közel álló emberekkel találkozunk, akkor érdemes erre is gondolni, hogy hogyan tudjuk a kifizetett nyugdíj melletti támogatást, segítséget megadni, és ehhez szeretnénk figyelembe venni, vagy mindannyiunk figyelmét felhívni a közösségi gondoskodás fogalmára.

Az előterjesztés elején elhangzott a „tiszteld apádat és anyádat” parancsolat. Ehhez hadd tegyük hozzá az egyházi oldal részéről, hogy soha nem kellett olyan parancsolatokat hozni, amely automatikus és természetes volt, semelyik írásban nem találunk olyan parancsolatot, hogy vegyél viszonylag gyakran levegőt, azt viszont parancsolatba kellett foglalni, hogy tiszteld apádat és anyádat, mert ez sajnálatos módon nem egy automatikus irányultság. Ezért nagyon jó, hogy ez a fajta parancs és kötelesség az Alaptörvényben is megjelent, és ha ezt minél több helyen tudjuk hirdetni és foganatosítani, és ha az NGTT is egyfajta öre tud lenni ennek, hogy igen, nekünk van szükségünk arra, hogy gondot viseljünk az idősebb generációra is. Ha van egy olyan társadalombiztosítási rendszer, amely fenntartható és jól teljesít, akkor ez egy lépés abba az irányba, hogy valóban megkapják a nyugdíjas emberek azt a fajta elismerést, ami őket illeti.

Prof. Dr. Mészáros József (Magyar Államkincstár) a következő válaszokat adta az elhangzott hozzászólásokra. Arnold Gehlen, egy német társadalomtudós írta az ötvenes években, hogy ő mindig elsodálkozik a németeken, hogy két világháború és egy gazdasági világválság után mindig kíváncsiak, hogy mennyi lesz a nyugdíjuk. Báró Eötvös József, a legnagyobb magyar társadalomtudós írja „A XIX. század uralkodó eszméinek befolyása az álladalomra” című művében, hogy az ember legfontosabb igénye a biztonságigény, és a biztonságigényből vezeti le a teljes társadalomelméletét. Igen, a biztonságigény. És a társadalombiztosítási nyugdíjrendszer erről szól, hogy valamilyen formában az időskorunkat biztonságban tudjuk, ami nagyon fontos dolog már egy középkorú embernek is. Európa nagyon kicsi kontinens, de kulturálisan nagyon sokfajta. Van az északi, angolszász világ, amihez hozzátartozik Hollandia is, ott úgy néz ki, hogy van egy alapellátás, egy flat rate ellátás, ami vagy állampolgári vagy tartózkodási jogon jár, és ami egy viszonylag vékony összeg, ami fölött van egy

fedezetrendszer, többnyire a munkáltatói pénztárak világa, és afölött van még egy harmadik pillér, az önkéntes világ. Ez az angolszász világ. Ennek alapgondolata az, hogy picit gondoskodunk rólad, de a magad ura vagy. Aztán van a klasszikus német világ, ami eredetileg szintén egy fedezetrendszer volt, de ma mindenütt egy felosztó-kirovó rendszer. Ez rendszer viszont átfogja a teljes ellátási formát, amiben nincs hely egy állampolgári ellátásnak. A kettő kombinációja Skandinávia - Norvégia, Svédország, Finnország - ahol szép lassan egy felosztó-kirovó rendszerből próbálnak áttérni egy félfedezet rendszerre. De ott - nagyon fontos - az államháztartás szufficit. Egy deficites államháztartásnál láttuk, hogy igen rossz ötlet a felosztó-kirovó rendszert átvezényelni, mert csak egy államadósság-gyárat fogunk létrehozni. És vannak a dél-európai államok - Franciaország is idesorolható -, ahol egy viszonylag nagyvonalú felosztó-kirovó rendszer van, súlyos problémákkal, azonban emellett létezik egy nagyon erős önkéntes pénztári rendszer is, a mutualiték világa.

Magyarország hagyományosan a német kultúrterület része a Habsburg Birodalom okán, ezért itt egy kvázi-bismarcki rendszer van, ennek a játékszabályait kell tudomásul venni. Itt szó esett a kassza szufficitéről, nem szufficitéről. A kassza tavaly már államháztartási kiegészítést kapott. A nyugdíjrendszereket lehet keresztmetszetben és hosszmetzetben nézni. Amikor felosztó-kirovó rendszert nézünk, akkor Magyarországon többnyire keresztmetszetben szoktuk nézni, hogy meglegyen az a pénz, amit kifizetünk. Viszont van ennek egy hosszmetzeti egyensúlya is, nevezetesen, hogy egy átlagos életpályához mennyi befizetésnek kell járulnia ahhoz, hogy körülbelül annyi kapjunk vissza az adott generáció szintjén. Ennek az egyensúlyi járuléka - persze attól függ, hogy milyen kondíciók vannak - szerte Európában olyan 16,5 és 18,2 % között van. Ilyen járulékok vannak Németországban, Franciaországban, a legtöbb államban az említett keretek között mozog. Hazánkban 32,5-ről haladunk visszafelé, és még „távcsővel nézzük” a 18-at. Tehát azt is látni kell, amikor arról beszélünk, hogy támogassuk az elvonások mértékének csökkenését, hogy a foglalkoztatottság tudjon bővülni, akkor ezekhez a sztenderdekhez is közelítenünk kell, mert a logika ezt kívánja. Ez pedig rövid távon a kasszánál hiányt fog eredményezni.

A karkedvezmény és törtévek kapcsán elhangzottakhoz azt fűzte hozzá, hogy a jelenlegi nyugdíjrendszer sajnos csak egész évekkkel tud számolni. Ez minden bizonnyal majd egyszer meg fog változni, mert el kell számolnunk mindennel.

Függőségi ráta. Válaszában az előadó arra utalt, hogy az idősödés is egy dinamikus dolog, ezért könnyen lehet, hogy hamarosan más kondíciókkal mozgunk majd. Itt elhangzott az automatikus kormányzás gondolata, hogy a nyugdíjrendszereket is automatizmusokra érdemes építeni. Ebben az angolszász világ, valamint Skandinávia jó példával járnak elől, aminek vannak költségoldalai is. Amikor Svédországban is csökkentek három éven keresztül a nyugdíjak, akkor Svédországban is inkább azt mondták, hogy ezzel nem kellene kísérletezni, pedig az Svédország. Tehát a politikának ebben a mozgásterében viszonylag szűk, de a korhatáremelést érdemes lenne a várható élettartamhoz kötni.

Helyettesítési ráta. Visszautalt az előadó annak megemlítésére, hogy Magyarország igen nagyvonalú nyugdíjrendszert működtet, elég ennek belátásához megnéznünk a környező

államokat, pl. Szlovákiát, ahol a helyettesítési ráta épphogy 60 % fölött van, Ausztriában 66 %, Bulgáriában 50 %. Persze, miért magas a helyettesítési ráta? Mert a bérek rendkívül alacsonyak. Ha bevezetnénk egy német helyettesítési rátát a magyar átlagbérekhez, abból elég kellemetlen következmények lennének. A történet igen komplex és a körülményeket mindig figyelembe véve kell igazítanunk az intézményeinket a valósághoz.

A Gazdasági oldal hozzászólásában megemlítette a „Nők 40”-et, mint nyugdíjba meneteli lehetőséget, ami nyilvánvalóan kihatott a Nyugdíjalap finanszírozási lehetőségeire is. Tudomása szerint cirka 200 ezren lehetnek azok, akik ezzel a lehetőséggel már éltek, és akiket elveszítettünk a munkaerőpiacról. Olyan emberekről van szó, akik felkészültek, szakmailag képzettek voltak, akik tudták, hogy mit kell a munkahelyükön csinálni, akik azóta is hiányoznak ezekről a munkahelyekről. Ehhez kapcsolódóan említett hozzászóló egy másik, szintén állami intézkedést, ami ennél sokkal rövidebb múltra tekint vissza, a közérdekű nyugdíjas-szövetkezetek létrehozatalának lehetőségét, ami kifejezetten azokról a nyugdíjasokról szól, akik erejük teljében vannak, munkára képesek és hajlandóak is dolgozni. Jó lenne, ha ez a rendszer maradna és működne, mert ma Magyarországon munkaerőhiány van, és nagy szükség van ezeknek az embereknek a tudására, felkészültségére, tapasztalatára, munkaejére a munkaerőpiacon. Ezt kiegészítette azzal, hogy az is jó lenne, ha egy nyugdíjas közvetlenül talál magának egy munkaadót, akkor hadd vállaljon munkát nyugdíjas-szövetkezet nélkül is ugyanazokkal a feltételekkel, kedvezményekkel, mintha a nyugdíjas-szövetkezeten keresztül tenné ezt. Hozzászóló szerint ez fontos lépés lenne a jövőre nézve, nagyon sokat segítene a jelenlegi munkaerőhiány enyhítésén a magyar gazdaság szempontjából.

A vidékre vonatkozóan, alapvetően a mezőgazdasági foglalkoztatottakat érintően hívta fel a figyelmet arra az Oldal, hogy van egy nagyobb réteg, amely ma östermelőként, alkalmi munkavállalóként mozog a munkaerőpiacon, és ebben a körben egyre nagyobb a feszültség az elérhető nyugdíj vonatkozásában. Ez vélhetően előbb-utóbb társadalmi feszültséget fog szülni, amire valamilyen megoldást kéne találni. Szerinte a következő időszak egyik nyugdíjfeszültsége lehet ez a problematika.

A Munkavállalói oldal egyrészt a töredékidőkkel kapcsolatosan elhangzottak kapcsán megerősítette, hogy a munkavállalói oldal is ezt az álláspontot képviseli, és reméli, hogy egyszer majd el lesz ez tisztességgel számolva. Azt kérte az előadótól, hogy ha lehetséges, akkor a saját csatornáin keresztül erősítse ezt a folyamatot. Másrészt kiegészítette egy ponton hozzászólását a nyugdíjas-szövetkezetekkel, és az egész nyugdíjas-foglalkoztatással kapcsolatosan. A 18 havi minimálbéres felső határ eltörlését kezdeményezte a munkavállalói oldal is, segítve, hogy akár többet is lehessen foglalkoztatni a nyugdíjasokat.

Az Oldal az előzőekben megfogalmazott javaslatokat kiegészítve indítványozta a Kormány közzszférát érintő nyugdíjpolitikára vonatkozó határozatára vonatkozókat, az elért eredmények hatásának vizsgálatát, az eltelt időtartam alatt bizonyos enyhítést. Zs. Szóke elnök úr által megfogalmazott könnyítéssel egyetértett.

A Civil oldal felszólalásával a dán modell és a magyar modell összehangolhatósága mellett kívánt kitartani - természetesen állami irányítással - akár egy stratégiai távban működő nemzeti nyugdíjkezelő útján, figyelembe véve, hogy ennek a gazdaságpolitikai kormányzatnak hatalmas eredményei vannak például a gazdaság kifehérítésének a tekintetében. A feketegazdasággal szembeni küzdelem például olyan extraforrásokat produkál extra sarcok nélkül, amelyek akár töredékének a felhasználása esetén is finanszírozható lenne ez a modell, és - ahogy korábban képviseltük - az eredményei becsatlakoztathatók egy makrogazdasági politikába.

Az Egyházi oldal végezetül arra hívta fel a figyelmet, hogy az időskori gondoskodás nemcsak pénzkérdés, az idős-, nyugdíjkorba ért honfitársainknak sokszor nemcsak pénzből van kevés, hanem szeretetből is, ezért a családnak a szülőkről való gondoskodására mutatott rá, melyben a társadalmi közbeszédnek, a politikának, és az itt ülő tagtársaknak is komoly szerepe van.

Prof. Dr. Mészáros József (Magyar Államkincstár) a nyugdíjasok foglalkoztatása kapcsán hozzátette, hogy a jogszabály világos - ha nem értünk egyet vele, akkor is -, és azt mondja, hogy aki az irányadó korhatárt betöltötte, az szabadon vállalhat munkát, mindenfajta plafon nélkül. Ha egyénileg vállal munkát, akkor a munkáltatójának és neki is fizetnie kell járulékot. De ezt fair módon a rendszer elszámolja, hiszen kapja a Tny. 22/A. alapján járó félszázalékos emelést, ami az egyén oldaláról egy fair elszámolás. Tehát ebben legfeljebb a munkáltatók mondják, hogy nem szeretnék fizetni. A másik oldal az, hogy ha valaki az irányadó korhatár előtt elment nyugdíjba - melynek kapcsán leszögezte, hogy a nyugdíj egy keresetpótló ellátás -, az valamilyen kedvezményben részesül, valamilyen oknál fogva. Vagy azért, mert megváltozott munkaképességű, vagy azért, mert „Nők 40”-et vette igénybe, vagy azért, mert még korábban korkedvezményrel el tudott menni nyugdíjba. Tehát, egy ilyen rendszerben, amikor keresetpótlásról van szó, akkor nyilván a meghatározott korhatár előtt azért ment el, mert a munkavégző képessége drámaian csökkent. Ha dolgozik, akkor nem csökkent a munkavégző képessége, akkor miért ment el korhatár előtt? Tehát a rendszer logikája: zárt logika. Lehet azt mondani, hogy időnként ez nagyon kellemetlen, de ettől még egy zárt logika.

2. Lepsényi István, államtitkár (Nemzetgazdasági Minisztérium): A lakáspiac jövője a munkavállalói mobilitással összefüggésben (2018. április 20.)

Lepsényi István, a Nemzetgazdasági Minisztérium államtitkára azzal a bevezetéssel kezdte előadását, hogy egy nagyon szépen fejlődő periódusnak valahol az eleje, közepe táján tartunk, hiszen a GDP alakulása az elmúlt néhány évben meghaladta az európai uniós átlagot, és a munkanélküliségi ráta lement januárban 3,8 %-ra, makromutatóit tekintve ez egy nagyon jó helyzetben lévő gazdaság állapota. Ebben az évben 4,3 %-os GDP-növekedés van. Ez még a konvergenciaprogramunknak a további számait mutatja, de a miniszterelnök úr már korábban jelezte, hogy 4 %-ot vár el a gazdaságirányítástól. Itt tehát komoly kihívások lesznek az elkövetkezendő években. Ennek a fejlődésnek értelemszerűen hatása volt a munkaerőpiacra, a

bérek érezhetően megnövekedtek, élénkült a lakáspiac, és ezek a pozitív hatások természetesen egy időben jelentős mértékben munkaerőkérdéseket váltottak ki. A nemzetközi tapasztalatok szerint a 3,5 %-os munkanélküliség az, ahol már gyakorlatilag arról beszélünk, hogy mindenki dolgozik, aki akar. Ezt megközelítettük, és jól tudjuk, hogy a gazdaság fejlődésének egyik fontos kérdése az, hogy hogyan tudunk megfelelő mennyiségű képzett munkaerőt biztosítani. Amikor azt mondjuk, hogy 3% és 4 % között van a munkanélküliség, átlagot mondunk, mert az ország nyugati részében ez inkább nulla, míg a keleti részében 8 %. Itt két kérdés is felmerül. Az egyik az, hogy hogyan tudjuk a munkahelyeket oda vinni, ahol még van munkaerő. Ez a gazdaságpolitika egyik feladata - részben a hazai, részben a külföldi tőke irányában -, a másik pedig, hogy hogyan tudjuk a munkaerőket átmozdítani oda, ahol hiányoznak. Ez a kérdés több oldalról közelíthető meg. Az egyik nagyon fontos mutatója, az aktivitás növelése. A munkaképes korú lakosság aktivitása 2014-ben 67 % volt, most már 71 %. Ennyien tudnak tehát dolgozni, és a foglalkoztatás is ennek megfelelően megemelkedett. Ez részben betudható annak, hogy megemelkedett a diákok, valamint az anyák foglalkoztatása, és a nyugdíjas-foglalkoztatás is. Egy olyan területen is eredményt értünk el, amely általában biztosítja azt, hogy a rendelkezésre álló munkaerő száma folyamatosan nő az elkövetkezendő években, vagy folyamatosan nőtt az elmúlt néhány évben. Ezt össze tudjuk kapcsolni az építőiparral. 2012-ben, a válság után volt az építőipar rendkívül nehéz helyzetben, ekkor egy nagyon nagy visszaesés volt. Az elmúlt két évben azonban megindult a fejlődés. 2016-ról 2017-re drasztikus növekedés következett be, az építőipar teljesítménye mintegy 30 %-al nőtt. A GDP-növekedés, a 4,2 %-os tavalyi növekedés mintegy ötödét önmagában az építőipar növekedése adta. Dinamikus lendületet vett a lakások építése. 2017-ben az építőipar teljesítményének 25 %-a volt a lakásépítésekkel kapcsolatba hozható, tehát az össz. építőipari teljesítménynek, 2500 milliárd forintnak az egynegyede a lakásépítésre vonatkozik. Az elmúlt években mind az alapanyagárak, mind az építési költségek érezhetően megemelkedtek. Ha az építőipar teljesítményén belül a lakáspiacot nézzük, jól látható, hogy egy folyamatos élénkülés jeleit tapasztaljuk. Egyik oldalról az építési engedélyek száma folyamatosan növekedik, természetesen azért, mert a lakosság építési kedve is jelentősen megnövekedett, de azt is látjuk, hogy az elmúlt néhány évben a kormányzat a bürokráciacsökkentés, az engedélykiadások egyszerűsített területén nagyon sokat lépett, hiszen például építési engedélyt bizonyos lakásoknál nem is kell kérni, hanem csak notifikálni, bejelenteni kell. Ugyanakkor az is jól látható, hogy a lakásépítések száma 2016-2017 között majdnem megduplázódott. Az elmúlt évben 14 ezer lakás átadására került sor, melyek többségükben nagyobb értékű lakások. Ezt a tendenciát, ezt a dinamikus lakásépítést elsősorban Magyarországon látjuk. Összehasonlítottuk a visegrádi négyeket, és Magyarország volt az, ahol egy nagyon dinamikus fejlődés következett be. Látjuk, hogy az építőipar nagyon nagy kihívás előtt áll, többek között azért is, mert nemcsak lakást kell építeni, hanem az állami és a vállalati építkezések aránya is jelentősen megnövekedett. Pillanatnyilag az építőipar 2500 milliárd forintos teljesítményre képes: megkezdődik a Paksi beruházás, épül a Liget, épül a Stadion, óriási építkezések vannak folyamatban. Ezzel a 2500 milliárddal az állami és a magánprogramokat nem fogja tudni teljesíteni az építőipar. Az építőipar jelen pillanatban még viszonylag alacsony technológiai szintű, többek között azért, mert elég nagy

a hullámvás és nem tudtak, vagy nem akartak befektetni a gépesítésbe. A kormányzat tavaly elfogadott egy 20 milliárdos programot, amelynek keretében korszerű technológia beszerzésére, korszerű folyamatok kialakítására biztosítana fedezetet: csak korszerűsítés és gépesítés, és ezzel szeretnék azt elérni, hogy az építőipar nagyobb teljesítménnyel, magasabb minőségen, de elfogadható áron teljesítse az igényeket.

Amikor a lakásokról beszélünk, két dolgot kell megjegyezni. Az egyik az, hogy nincs lakáshiány ma Magyarországon, mert van elég lakás. A probléma nem abból származik, hogy nincs elég lakás, hanem két másik tényezőből. A lakásszerkezet nem olyan, mint amilyen kellene, hogy legyen. Nagyon sok, körülbelül 500.000 lakás van, ami nem lakott, nagy többségében a falvakban, ahonnan elköltöztek az emberek, ugyanakkor ezen lakások és a lakott lakások jelentős hányada nem olyan színvonalú, ahol az ember szeretne élni. Az egyik oldalon mobilitási, átstrukturálódási igény van, az emberek szeretnék olyan városi környezetben lakni, ahol magasabb az életszínvonal, jobbak a lehetőségek, a város, a környék sokkal jobban élhető. A másik tendencia pedig az, hogy magasabb szinten, tehát korszerű lakásban, vagy energiatakarékos lakásban szeretnék az emberek élni. A Kormánynak ennek kapcsán két célja van. Az egyik az, hogy legyen elegendő korszerű lakás, a másik oldalról pedig a mobilitás segítése, hiszen Magyarországon a lakossági mobilitás - amit egyébként a gazdaság fejlődése óhatatlanul megkíván - akadály, hogy mindenki lakást szeretne, tulajdont szeretne, nem úgy, mint például bizonyos más országokban, ahol inkább bérlik. Ez a szemlélet kezd megerősödni mindenütt, hiszen ma már megosztásos gazdaságról beszélünk. Valószínűleg a lakás területén elmegyünk majd ebbe az irányba, hogy nem feltétlenül lakást, házat, birtokot akarnak majd a fiatalok, hanem lehetőséget arra, hogy lakjanak.

Az optimális darabszám az éves lakásépítésben a magyar lakáspark megújulási rátáját figyelembe véve körülbelül 40 ezer lakás lenne évente, tehát az 1 millió főre vetítve 4 ezer lakás. Most tartunk a 15 ezernél, és 4-5 éven belül el kell érni azt, hogy 40 ezer körüli új lakás legyen, illetve legyen megosztva az új lakás és a lakásfelújítások között a lehetőség.

A kormányzat több területen támogatja a lakásmobilitást. Az első nagy csomag az otthonteremtési program. Az otthonteremtési programon belül van a családi otthonteremtési kedvezmény (CSOK), amelynek két fő része van. Az egyik az új lakás értékesítése áfakulcsának 5 %-ra történő csökkenése, ami még érvényben van. Vannak javaslatok arra nézve, hogy ezt tovább is fenn kell tartani, amiről még tárgyalásokat és egyeztetéseket kell lefolytatni.

A CSOK esetében beérkezett 37 ezer igény 190 milliárd forint értékben. A CSOK 1, 2 vagy 3 gyermekes családok esetében ad támogatást, illetve kedvezményes hitelt, és nagyon népszerű, jelentősen élénkítette a piacot és ténylegesen hozzájárult ahhoz, hogy a családok megfelelő körülmények között éljenek.

A vállalatoknál fölmerül az a nehézség, hogy nincs elég munkaerő, és részben úgy tudnak ezen segíteni, ha munkásszállást vagy lakhatási lehetőséget biztosítanak. Ezzel összefüggésben került említésre a 2017-ben kiírt és 2018-ban megújított munkásszállás

kialakításához nyújtható támogatási program, amire első megközelítésben 5 milliárd forint lett elkülönítve. Ennek a programnak az a lényege, hogy munkásszállást az önkormányzat építhet, ehhez 40 %-os saját erőt kell biztosítania, a további 60 %-ot pedig vissza nem térítendő támogatás formájában kapja meg a Nemzetgazdasági Minisztériumtól. Az elképzelés az, hogy azok a vállalatok, amelyek igénylik, hogy legyen a környékükön munkásszállás, jelezzék az önkormányzatnak, vagy vállaljanak kötelezettséget, hogy legalább öt évig ez a munkásszálló működni fog. 2018. évben négy ilyen jellegű projektre érkezett igény, összesen 2,1 milliárd forint értékben.

Ezen túlmenően a vállalatok kedvezményt kapnak munkásszállások és bérlakások létesítéséhez: az adóból leírhatja a vállalat az erre fordított költségeket, ha újat vesz, az új megvásárlását, vagy ha épít; felújít, akkor ezek költségeit. Nagyon lényeges, hogy ez a lakhatási megoldás csak az adott vállalat dolgozójára vonatkozik, a munkásszállás nem engedi meg, hogy egy dolgozónak a felesége is a munkásszálláson lakjon, tehát ez egy részbeni és nem igazából hosszú távú megoldás.

A munkavállaló kérhet lakhatási támogatást a helyi kormányhivatalban, ha már egy hónapja munka nélkül van és valamelyik más településen munkát kínálnak neki. Ez lehet 100 ezer forint, ha egyedül költözik és 150 ezer forintot is elérhet, ha a családjával együtt költözik. Ezen túlmenően vannak még a munkáltató által adómentesen nyújtható lakás célú támogatások. Ha egy dolgozó lakást akar vásárolni, vagy lakást akar felújítani, akkor erre a célra adott pénz nem minősül egyéb anyagi juttatásnak, tehát nem kell utána se a vállalatnak, se a dolgozónak járulékokat és adót fizetni. Ugyanez vonatkozik a munkavállaló által a járási hivatalnál kérelmezhető lakhatási támogatásra. További kedvezményt jelentő lehetőség, ha valaki elköltözött egy másik városba, és az előző helyen levő lakását kiadja, akkor az ezzel kapcsolatos szája alól mentesül.

Ezek az intézkedések elősegítik a lakosság gazdagodását, életszínvonalának a növelését. Az ehhez kapcsolódó építési kapacitások és lehetőségek fejlesztése, illetve a vállalatok által igényelt mobilitástámogatási intézkedések pedig hozzájárulnak ahhoz, hogy rövid és középtávon megoldódjanak egyik oldalról a lakossági igények, másik oldalról a vállalatoknak a munkaerő iránti igénye.

Dr. Parragh László (soros elnök) két szempontot emelt ki, elismerve azt, hogy az elhangzottak nagyon átfogóan és részletesen rögzítik mindazt, ami ezen a területen zajlik: egyrészt egyetértett azzal, hogy a munkásszállás mennyire megoldást is jelent, másrészt kifejezte kétségeit afelől, hogy az emberek a mai életkörülmények között készek-e arra, hogy egy hétre otthagyják a családjukat, és utána két napot töltsenek majd otthon velük. A feketevonatok korszaka lejárt, ezt tényleg projektként kell kezelni, majd megnézni, hogy mekkora a hozadéka.

A másik fontos kérdés az áfa kapcsán vetődik fel, ugyanis jövő év végéig van az 5 %-os kedvezményes áfa, viszont egy lakás építése hosszabb folyamat, tervezés, engedélyeztetés, építés, értékesítés. Ma a gazdaságban már egy erős bizonytalanság van aziránt, hogy mi fog

történni jövő év végével, mert azt a lakást, amit most elkezdenek építeni, annak a számításánál már most tudni kellene, hogy marad-e az 5 %-os áfa vagy visszamegy 27 %-ra. Az új Kormánynek az elsők között kell ebben a kérdésben meghozni a döntést, a költségvetés is készül, úgyhogy össze lehet a kettőt kötni.

Az Egyházi oldal hozzászólásában ráerősített arra, hogy a piaci szereplőknek minimum évekre, vagy több évre kell előretekinteni, amihez a törvényi környezet ismerete nagyon szükséges. Jó lenne, ha a felálló kormányzat minél előbb nyilatkozna abban az ügyben, hogy ez a 2019. év végéig meghirdetett kedvezményes áfaszabály addig tart valóban, vagy esetleg van lehetősége a költségvetésnek, hogy ezt meghosszabbítsa.

Véleménye szerint hiányzik ebből a csomagból a szociális bérlakás, aminek kapcsán egy NGTT határozatot is fontosnak tartana meghozni, ami lehetne egy jelzés a felálló kormányzat felé, hogy a szociális bérlakás építési programot ebbe a nagyon kiváló eszközzel bíró programba építsék be.

Dr. Parragh László (soros elnök): A hozzászólást megköszönve felhívta a figyelmet arra a szempontra, hogy a magyar gazdaságpolitika vezérvonala most már évek óta az öngondoskodás és ennek a megtámogatása állami eszközökkel, a szociális bérlakás ilyen szempontból egy picit más logikára épül.

Az Egyházi oldal az elnöki hozzászólással egyetértve annyi kiegészítést tett, hogy ezzel együtt vannak olyan rétegek, ahol nem tudjuk átugorni a szociális bérlakás-hiányt.

A Művészeti oldal támogatását kifejezve az ismertett kormányzati intézkedések kapcsán, két további kérdést tett fel a munkásszállások kialakításának finanszírozása tárgyában. Először is, mi történik, ha az adott önkormányzat nem tudja teljesíteni a tíz év üzemeltetési feltételt, illetve milyen mértékű növekedést várnak a 2017. évi nyolc eredményes kérelemhez képest a jövőben? (Ezt kevésnek tartja az oldal.)

A Tudomány oldal a következő javaslatokat fogalmazta meg. Egyetértett azzal, hogy az 5 %-os áfakulcsot célszerű volna minél hamarabb elmozdítani, nem feltétlenül 27 %-ra visszaállítani, hanem egy kompromisszum is elképzelhető valahol az európai átlag körül 16-18 %-ban. Javasolta a minisztériumnak ennek megfontolását és az ezzel kapcsolatos egyeztetések lefolytatását. A következő javaslat a bérleti piac szabályozottságára vonatkozott, tekintettel arra, hogy a bérleti piac kiegyensúlyozottsága nagyon fontos a mobilitás szempontjából, hiszen ez lehetővé teszi - ha jól működik - a mobilitást is, mert a lakásprobléma ezúton vagy ezen keresztül is megoldható. Jelenleg az a gond, hogy a bérlő helyzete és a bérbeadó helyzete is nagyon bizonytalan, a bérletre vonatkozó jogi szabályozást felül kellene vizsgálni.

Makrogazdasági szempontból tekintve az áralakulás ezen a piacon egy kicsit riasztó volt eddig, hiszen országos átlagban az elmúlt három-négy évben 60 %-al nőttek a lakásárak, Budapesten ebben az időszakban 101 %-al, a vidéki városokban 49 %-al, és a községekben pedig 33 %-al nőttek. Ez egy jelentős árólló Budapest és vidék között. Ennek megfelelően

tulajdonképpen a fajlagos 1 négyzetméterre jutó építési árak is nagyon különböznek egymástól, ami fontos körülmény.

Hogyan kapcsolódhat ehhez, a munkaerő vándorlása? Tulajdonképpen Budapest felszívó hatása számításai szerint csökken és változott. Három-négy évvel ezelőtt még tízezer fővel nőtt egy évben átlagosan a budapesti lakosság, azonban 2016-ban már 3-4 ezer fővel csökkent. Szerepe volt ebben a változásban egyrészt a lakásáraknak, másrészt a munkaerőpiaci helyzet alakulásának. A mobilizálhatóság szempontjából az egyik gondot az jelenti, hogy túl nagy a magyar lakosság saját tulajdonú ingatlanban való lakása (86%). Ez borzasztóan magas nemzetközileg, persze Közép-Kelet-Európában másutt is így van, de nemzetközileg, széles értelemben ez nagyon magas.

Újabb kedvező tendenciaként említette, hogy a budapesti lakásfellendülés, úgy tűnik, elérte a csúcspontját. Most nagyobb érdeklődés mutatkozik a befektetők részéről a megyei jogú városokban, az egyetemvárosokban való lakásépítés iránt. Ez nagyon-nagyon figyelemre méltó, és kezd kiegyenlítődni az árkülönbség is, ami mindenképpen egy helyes tendencia, mert akkor a vidéki lakosság számára is nagyobb lehetőségek nyílnak. Ott is nőnek az árak, de még mindig olyan alacsonyak, hogy a szintjük sokkal kedvezőbb marad, mint a budapesti esetben.

Az MNB készített egy felmérést, és ott az volt az egyik fő megállapítás, hogy az építőiparban a munkaerőhiányt jórészt az alacsony mobilitás váltja ki. Ha nagyobb lenne a mobilitás, akkor az építőipari munkaerőhiány is jelentősen kisebb lenne.

Végül elmondta, hogy álláspontjuk szerint az építőiparban változatlanul nagy potenciál rejlik. Nem kellene azt hinnünk, hogy most már elérte a csúcst a terület, mert a gazdasági növekedés szempontjából itt még hatalmas potenciál van, és a súlyponteltolódás a fővárosból a vidék felé támogatandó esetleg állami eszközökkel vagy költségvetési eszközökkel is.

A Civil oldal annak a szempontnak a fontosságát emelte ki, hogy a munkavállaló egy család tagja, egyetértve azzal a korábban elhangzott véleménnyel, miszerint nem megoldás a munkásszállás, nem ez lenne a követendő irány. A kedvező demográfia a stabil házasságokon fog alapulni, ami feltételez egy férfit és egy nőt, illetve egy házat - magában a magyar szóban, a házasságban is benne van a „ház” szó -, egy közös otthont. Nagyon pozitívnak tartják azokat az intézkedéseket a Kormány részéről, melyekkel a tulajdonszerzésben segíti a család tagjait.

Szintén felhívta a figyelmet a bérleti jog, a lakásbérletek szabályozásának felülvizsgálatára, valamint újraszabályozásának lehetőségére, mivel jelenleg egy húsz éve megalkotott végrehajtási rendelet szabályozza ezt a területet. Ezen felül érdemes lenne átgondolni ennek adójogi részét, a mostani viszonyokhoz való alkalmazkodását, valamint beszabályozni a kiadható lakások béreit, hogy a bérlő és a bérbeadó is biztonságban érezhesse magát.

Hozzászólásukban megfogalmazottak szerint a civil oldal részben kapcsolódik a népesedési kerekasztal korábbi javaslataihhoz, melynek kiindulópontja az, hogy a gyermekvállalás és a

lakhatás egymással nagyon szorosan összefügg, így nem képzelhető el hatékony népesedéspolitika hatékony lakáspolitiká nélkül.

Technikai jellegű javaslata volt, hogy a kormányzati munkamegosztásban világosan meg kellene határozni, valamint a szakmai és piaci szereplők számára ismertté kellene tenni a lakáspolitikáért felelős kormányzati szereplőt - javaslatuk szerint egy kormánybiztost - így lehetne egy konkrét felelőse ennek. Emellett pedig fontos lenne meghatározni az olyan lakáspolitikával foglalkozó, munkájukkal azt támogatni képes szakmai és civil szervezetek körét, amelyek rendszeres vagy eseti szakértői segítséget tudnának nyújtani ennek a kormányzati alrendszernek. Mindezek alapján pedig készüljön el egy lakás célú támogatásokról szóló új, egységes, szakmailag magas színvonalú, jól alkalmazható kormányrendelet.

Ezen technikai elemekhez volt további két javaslatuk. Az egyik, hogy a nagycsaládos, többgenerációs együttélésre alkalmas, úgynevezett generációs lakástípus tervezésének és létesítésének elősegítését és támogatását kellene valamilyen formában megfogalmazni. Másik a Fecskeház-program működtetésére vonatkozik, mely az életpályájuk elején lévő fiatalok lakhatását és gyermekvállalását segítené 1-3 éves időintervallumon belül. A fiatalokban van meg még az a potenciál, hogy ők nem feltétlenül a tulajdon iránti igényt, hanem elsősorban a mobilitáshoz, a megfelelő lakókörnyezethez való igényt fogalmazzák meg saját maguk számára.

A Munkavállalói oldal azzal kezdte hozzászólását, hogy az oldal nem a népesedési kerekasztal, a népesedés kérdésének szempontjából vizsgálta a helyzetet, hanem elsősorban a foglalkoztatás és munkaerő-mobilitás viszonylatában tekintették át. A lakástámogatás, és így különösen a CSOK, gyakorlatilag jó intézkedések és nagy lökést tudtak adni a lakáspiacnak és az építőiparnak, azonban ez épp a tulajdonszerzést próbálja meg támogatni, különösen a három gyermek vonatkozásában a 10 + 10 milliós részével. A mobilitást viszont pont az segítené, ha a bérlakás-, az albérleti piac is mozogna, vagy akár a munkásszállások helyzete is javulna. Erre is vannak jó példák, amit lehetne követni. Át kellene gondolni azt, amit Parragh elnök úr mondott, hogy önmagában annál a szituációnál, amikor a munkásszállásokról beszélünk, nem feltétlenül üdvözlendő dolog, hogy maga a munkát vállaló kapjon szállást és a családját pedig otthon hagyja, nem tűnik életszerűnek ez a szituáció a mai körülmények között. Sokkal jobb lenne, ha a családoknak teremtődne meg az a lehetősége, hogy adott esetben, ha el tudnak menni valahová máshová munkát vállalni, akkor az egész család át tudjon oda költözni. És ebben legyen pl. egy ilyen - ha nem is munkásszálló - valami bérlakás-program. Ilyen értelemben csatlakoznának az egyházi oldal képviselője által felvetett javaslathoz, hogy beszéljünk erről, hogyan lehetne ezt úgy megteremteni, hogy a családok együtt maradjanak, és nyilvánvalóan a gyerekvállalási kedvet is ezzel talán lehetne ösztönözni.

Egy gondolattal visszatérve a CSOK-ra, szabályozási oldalról – az egy-két gyereknél és a három gyereknél – aránytalannak tartja a támogatások mértékét, szerinte a felújításhoz, illetve

a bővítéshez igénybe vehető támogatásokat érdemes lenne a szabályozói oldalról átgondolni annak érdekében, hogy szélesebb körben is igénybe lehessen venni ezeket.

Az önkormányzatokat és a munkásszállásokat illetően helyeselte a koncepciónak azt a részét, hogy amennyiben egy önkormányzat területén lévő ipari parkokban van vállalkozói igény arra, hogy ilyen beruházást csináljon az önkormányzat, akkor ehhez hozzájárul az NGM is. Azonban ezen a téren a következő problémát látja, ami szerinte ma még nem annyira kiforrott, ez pedig a párbeszéd intézményrendszere önkormányzati szinten. Ahhoz, hogy a vállalkozók tudják jelezni ezt az igényüket az önkormányzatnak, kellene egy intézményesült fórumrendszer. Az a tapasztalat, hogy jelenleg ez a párbeszéd hiányzik az önkormányzati tisztségviselők és maga a vállalkozói szektor között, és ezért nem feltétlenül kerülnek felszínre ezek az igények. Tehát a Nemzetgazdasági Minisztérium vagy akár a Belügyminisztérium adhatna olyan iránymutatást az önkormányzatok felé ami alapján ezek a fórumok föl tudnának állni és talán ott is eredményesebb párbeszédet lehetne ebben az ügyben folytatni.

A lakástámogatás kapcsán az oldal nagyon jónak tartja, hogy az adótörvényben megteremtődtek annak feltételei, hogy a munkáltatók adómentesen tudnak adni albérleti- és egyéb hozzájárulásokat, azonban ez nem egységes, különösen a közszolgáltatást illetően. A cafeterián felüli lehetőségeket jó lenne, ha az állam - ahol a közszolgáltatásban ott van - nevesítetten lehetővé tenné. Tehát szeretne az oldal egy ilyen egységesebb rendszert. Pozitív példaként említette hozzászóló a nővérszállók helyzetét, amit példaértékűnek lehetne tekinteni, és amit kiindulópontul véve lehetne akár a versenyszféra felé is ilyen típusú megoldásokat találni.

A Munkavállalói oldal) szerint a javaslat - elvi síkon - a munkásszállások nagyságrendjét illetően eltúlzott, mert a munkavállalók foglalkoztatásának 60-70 %-át a kis- és közepes vállalkozások adják. Ha megnézzük a településszerkezetet és -struktúrát, akkor fontos lenne ezt a kérdést abból a nézőpontból is megvizsgálni, hogy tud egy önkormányzat tíz évre garanciát vállalni egy 80 fős munkásszállásnak a fenntartásában. Ez ne csak egy kötött szám legyen, az lenne jó, ha ez a vidék fejlődésével, az ipari lehetőségekkel, a kis- és közepes vállalkozások igényeivel összhangban kerülhetne meghatározásra. Ezen a területen kiemelt szerepet szánna felszólaló a kamarának, mert a kamara településszerkezetben ismeri a vállalkozói kört, ezért felbecsülhetetlen úttörőmunkát tudnának végezni, hogy ne üres munkásszálló épüljön, hanem az igények megméretődjenek, és eszerint legyen a támogatás.

Kitért a munkásszállás fogalmára és tartalmára, majd a következő javaslattal élt: a nővérszálló-, munkásszállóprojekt kapcsán a garzon és apartman jellegű szálláshely-kialakítás oldaná meg ezen a területen felmerülő nehézségeket. Azokban az ágazatokban, ahol - például az egészségügyben - embertelenül igénybe vannak véve, rendkívüli óraterhelésben, és még egy elkülönített nővérszállón is laknak, egyrészt esélyük nincsen a magánéletre, másrészt nincsen esélyük arra, hogy családot alapítsanak. Ha ezzel szemben garzon vagy apartman jellegű egységeket alakítanánk ki, akkor megindulhatna ez a nagyon fontos családi program is. Felszólaló ennek mérlegelését és megfontolását kérte. Azt kérte továbbá a jelenlévőktől,

hogy közösen gondolják át és fontolják meg, hogy olyan segítségeket kaphassanak az anyák, lányok, hogy lehessen egyéni karrierjük, mert tehetségesek és okosak, de lehessenek anyák, nagymamák és dédnagymamák is. Utolsó javaslatként felvetette annak lehetőségét és kérdését, hogy „miért nem épít a Nyugdíjbiztosítási Alap lakóházakat. Ne hívjuk szociális bérlakásnak, mert nem akarok szembe menni elnök úr öngondoskodási célkitűzéseivel, de akkor a pénz itthon maradna. Kérem, hogy mérlegeljük ezt.”

Dr. Cseszlai István (Nemzeti Agrárgazdasági Kamara) szerint az agráriumban, a mezőgazdaságban kifejezetten nagy problémát jelent a munkaerő mobilitása. Ott kifejezetten üdvöznék a tagintézet-visszajelzések alapján a munkásszállók építését. Meglátásuk szerint erre nagyon nagy igény van, főleg az idényjellegű munkavállalás esetében. Ott több olyan terület van, amivel lehetne javítani a jelenlegi helyzeten, mint például az idegenforgalmi adó fizetési kötelezettsége abban az esetben, ha a munkaadó saját szállásán belül szállásolja el az ilyen idénymunkát vállalókat. Szeretnék, ha ebben az irányban tovább folyna a gondolkodás.

Lepsényi István, államtitkár (Nemzetgazdasági Minisztérium) megköszönte az észrevételeket, majd röviden reagált néhányra. A munkásszállások létesítésének ügyében két dolgot említett: ez a pályázat - ami nem is pályázat, mert csak bejelentés kell - folyamatosan változik, tehát ennek során mindenfajta javaslatot, észrevételt figyelembe vesznek, így nagy viták vannak a tíz évről, és nagy viták vannak arról, hogy milyen erősségű vállalati hozzájárulást kell tenni. Beindult a program, és figyelni fogják, feldolgozzák a beérkező javaslatokat, a pályázat erősebbé, jobbá, hatékonyabbá, gyorsabbá tétele érdekében. A kérdés másik része, melyet a személyes tapasztalat is megerősít, hogy a nagyvállalatok, mint például a Mercedes, azt mondják, hogy nekik nem munkásszálló kell, hanem lakás, mert akkor jönnek oda a családok, és akkor fognak ott maradni tartósan. Van olyan kormányzati program, ami egyértelműen lakásokkal foglalkozik. Még most is folynak a tárgyalások a munkaadó képviselőivel, mert ebben az irányban van szándék a továbbhaladásra.

Aktuálisan olyan jellegű problémával kell még foglalkozni - és az építőiparral nem véletlenül jött létre 2017-ben együttműködési megállapodás -, hogy az építőipar pillanatnyilag csak drága egyedi lakásokat épít, és az árnövekedés nemcsak azért van, mert a kereslet-kínálat még nem egyenlítőződött ki, hanem azért is, mert nekik pillanatnyilag az hozza a hasznot, hogy egyedi igények alapján, drágán építenek. A következő lépés az lenne, hogy – megfelelő üzleti séma kitalálásával – az olcsóbb, de jó minőségű, versenyképes lakások számát is jelentősen emelni kellene.

Az 5 %-os áfa vonatkozásában szerinte már most kellene ebben állást foglalni, mert az átfutási idő olyan, hogy ha valaki jelenleg építkezést kezd - figyelembe véve a kapacitáshiányt - nem biztos, hogy jövő évre be tudja fejezni. Kijelentette, hogy ezzel foglalkozni és ebben feltétlenül lépni kell.

A bérleti piac szabályozási kérdéseiben előrelépést ígért.

Az építőipar működése kapcsán nagyon fontos a korszerű technikák alkalmazása, mert nem sokkal több munkaerő kell, hanem egyrészt korszerű technika, másrészt pedig megfelelő

képzés. Abban a csomagban, amiről most szó volt, mindkét elem támogatást kap, a vállalatok saját képzést, duális képzést is tudnak indítani, és a korszerű technikák beszerzésére is lehetőséggel bírnak.

A Tudomány oldal részéről egy mondatot hozzátett a CSOK vonatkozásában a gyermekvállalás kapcsán. Itt szerepel az a szabályozásban, hogy legalább az egyik félnek 40 év alattinak kell lennie. Tudjuk azt, hogy különösen az értelmiségi, karriert építő nők körében sokan 40 éves koruk után szeretnének gyermeket vállalni, és tekintve azokat a demográfiai folyamatokat, amelyekről a nyugdíj kapcsán beszéltünk, talán ezt érdemes lenne 45 tájékára felemelni és ezzel esélyt adni még egy korcsoportnak.

Cseresnyés Péter, államtitkár (Innovációs és Technológiai Minisztérium): A munka átalakulása, a digitalizáció és a robotizáció következményei. (2018. október12.)

A 4. ipari forradalomban mi az az újdonság, ami a korábbi ipari forradalmakra még nem volt jellemző? Ezek:

- globális, és
- követhetetlen sebességgel történik.

Mennyire kell tartani attól, hogy kiváltja a munkaeerőt a felgyorsult digitalizáció, robotizáció? Néhány területen lehet, hogy helyettesíteni tudja az emberi munkát, de minden területen biztosan nem. Ez utóbbi területek az emberi kommunikációt, törődést igénylő területek (oltatás, egészségügy, pl.). A rutinszerű munkát át tudják venni az informatika-vezérelt gépek, ugyanakkor az új technológiák hosszú távon növelik a munkaeerő számát. A munka kényelmesebb, emberibb és tervezhetőbb lesz. Az új szakmák sok olyan kompetenciát fognak igényelni, melyek most még nem számítanak kulcskompetenciának. Nem tudhatjuk, a Z generációnak milyen munkaköreik, milyen munkáik lesznek! Nagy szükség lesz a komplex problémamegoldásra, érzelmi intelligenciára, kognitív rugalmasságra. A digitalizáció elterjedése az életminőséget, versenyképességet javítja. Magyarországon a Kormány nagy hangsúlyt fektet a digitális világ fejlesztésére, a képzésre, az egész életen át tartó digitális képzésre. Az iparban a STEM (science, technology, engineering and mathematics) jellegű munkaköröket jobban kell támogatni, és ebbe az irányba kell, hogy elmozduljon a képzés, felsőoktatás is. Ehhez szakképző központok indítása is szükséges.

A kutatás+fejlesztés terén is plusz támogatást ad a Kormány az érintett területeknek, hiszen a K+F az innováció alapja. A K+F kiadások 2007-ben a GDP 0,96%-át tették ki, ez az arány 2013-ban 1,39%, míg 2017-ben 1,22% volt, ami sajnos elmarad az EU átlagtól, de mivel a GDP folyamatosan nő, ez a növekedés reálértékben jelentősebb, mint arányaiban. A cél az, hogy a hazai vállalatok hozzáadott értéke 2030-ra 65% legyen. A kkv-knál rosszabb a helyzet, őket nagyon kellene segíteni, hiszen a foglalkoztatottak kétharmadát ők adják. A gazdasági környezet megfelelő, hiszen a gazdaság folyamatosan fejlődik, és nem csak EU-s pénzből.

A hozzászólások során a Gazdaság képviselői oldal elmondta, hogy ha a nagy munkaerőhiány csökkentésében segít a digitalizáció és a technológiai fejlődés, akkor az nagyon üdvözlendő. Kiemelte továbbá a közép és kisvállalkozások segítésének fontosságát.

A Gazdaság képviselői oldal a generációváltás fontosságára hívta fel a figyelmet. Máhr András kiemelte, hogy az oktatásban a lemaradásunk nagy és teljes körű.

A Munkavállalói oldal ismertette a Tanáccsal, hogy ők már létrehoztak ebben a témában egy ad hoc bizottságot, elindult náluk az anyaggyűjtés. Oda kell figyelni az olyan platformokra, mint például az Uber és az Airbnb, ahol a foglalkoztatás nélküli munkavégzés nagyon elterjedt, és ezek az emberek semmilyen munkajogi védelemben nem részesülnek. Az Európai Szakszervezeti Szövetség ide vonatkozóan releváns felmérést tett közzé. A munkavédelmet és a foglalkoztatás-egészségügyet erősíteni kell. Minőségi oktatásra, képzésre és felnőttképzésre kell koncentrálni. Szükséges növelni a kutatók és orvosok IT felszereltségét is.

A Civil oldal egy új jelenségről, a Hollandiában már meghonosodott science shop-okról beszélt a témához kapcsolódóan. Meglátása szerint aktív cselekvési tervre van szükség a Kormány részéről. Budapest innovációs start up hub-ként is elképzelhető.

A tudomány oldal a nem kognitív készségek jelentőségére hívta fel a figyelmet. Ezeknek a készségeknek a fejlesztését nem lehet elég korán elkezdni, már az óvodában, kisiskolában el kell, hogy kezdődjön ezek fejlesztése. Az oldal beszámolt arról, hogy az MTA már létrehozott egy bizottságot, az MTA Számítógépes Társadalomtudományi Kutatócsoportját, amely egy együttműködés keretében végzi a munkát pl. a KFKI-val is.

A Művészet oldal a digitális oktatás fejlesztését emelte ki, valamint a személyes tanári jelenlét fontosságát.

Az Egyházi oldal elmondta, hogy az egyháznak nincs hivatalos álláspontja a témában, viszont meglátása szerint az egyház szolgálatára még nagyobb szükség lesz, mint eddig. Az egyháznak továbbra is segíteni kell annak a kérdésnek a megválaszolásában, hogy mi az élet célja és értelme. Az egyház segíthet tompítani azt az elembertelenedést, ami együtt járhat a túl sok informatikai eszközhasználattal. Ugyanakkor persze az egyháznak is használnia kell bizonyos mértékig ezeket az eszközöket, hogy elérjék a híveket, és a nem hívőket egyaránt.

Dr. Gondos Miklós, az Állami Egészségügyi Ellátó Központ főigazgatója: Az egészségügy helyzete és fejlesztési irányvai (2018. október12.)

Egy ország egészségügyi ellátása mindazon tevékenységek összességét jelenti, amelyek elsődleges célja a lakosság egészségének elősegítése, helyreállítása és fenntartása. A jó kormányzás lényege a lakosok jóllétének biztosítása. Az egészségügyi ellátás nyújtásában a társadalom számos szektora részt vállal, az egészségpolitika az állami finanszírozás és szolgáltatás mellett a magánszektor szolgáltatásainak is keretet nyújt. Magyarországon a lakosság egészségügyi kiadásokkal szembeni pénzügyi védelmét a kiterjedt társadalombiztosítási rendszer hivatott szavatolni.

Az egészségügy közvetlen gazdasági jelentőségét tükrözi, hogy a megtermelt GDP számottevő arányát, 2016-ban 7,4 %-át használta fel. A szektor részaránya növekvő, amely részint azzal magyarázható, hogy az emberek több egészségügyi szolgáltatást vesznek igénybe, mint korábban: több orvos-beteg konzultációra, diagnosztikai vizsgálatra,

gyógyszerfelírásra kerül sor. Másrészt az egészségügyi szolgáltatások minősége, technológiai szintje folyamatosan fejlődik, emiatt magasabbak a költségek is.

Az egészségügy nemzetgazdasági súlya mutatkozik meg abban is, hogy a nagy foglalkoztatók egyike, mikroszinten egy-egy kórház a település kiemelkedő munkaadója lehet, országosan a szociális ellátással együtt a munkaerő 6,5 % foglalkoztatja. Az egészségügy azonban nem csupán a megtermelt javak fogyasztója, értékteremtő szerepét reprezentálja, hogy az elérhető humán erőforrás mennyiségén és minőségén keresztül hat az ország gazdasági teljesítőképességére és versenyképességére. Az egészségügy ezen túl innovációs húzóágazat is, és az ebből adódó lehetőségek kiaknázása a gazdaság számára is kiemelt jelentőségű.

Az egészségügyi ellátórendszer legnagyobb szegmensei az alap-, járóbeteg és fekvőbeteg ellátás, és az ezeket átszövő népegészségügy. Az alapellátásról a területi önkormányzatoknak kell gondoskodnia. 2017-ben 6545 közfinanszírozott, többségében vállalkozó háziorvosokkal működő háziorvosi szolgálat 67 milliós betegforgalmat látott el. A fekvőbeteg- és járóbeteg szakellátás biztosítása állami feladat, a megyei és települési valamint fővárosi önkormányzat tulajdonában lévő kórházak és a kórházakhoz integrált járóbeteg szakrendelők 2012-ben kerültek állami tulajdonba. Az önkormányzatok tulajdonában az önálló járóbeteg szakellátó rendelők maradtak. A járóbeteg szakellátásról 416 közfinanszírozott szolgáltató, a fekvőbeteg ellátásról pedig 68 ezer ágygal működő 164 kórház gondoskodik, az aktív – krónikus ágyak aránya kb. 60-40 %. A kórházi ágyak 97 %-a állami tulajdonban van, az egyházi intézmények az összes ágyszám 2 %-át, más magánintézmények kevesebb, mint 1 %-át képviselik. 2017-ben a járóbeteg szakellátásban 64 millió esetet láttak el, 367 millió beavatkozást végeztek. A kórházakból elbocsátott betegek száma 2,3 millió fő volt.

Az egészségügyben dolgozó orvosok, fogorvosok, klinikai végzettségű szakemberek, gyógyszerészek, szakdolgozók létszáma 2017-ben 154 ezer volt, 39 ezer orvos és fogorvos és 106 ezer szakdolgozó szerepelt a nyilvántartásban.

A magyar egészségügy a lakosság egészségi állapotát tekintve számos kihívással küzd. Az egészségi állapot mutatói javuló tendenciájúak, de az eredmények nemzetközi összehasonlításban lemaradásról tanúskodnak. 2017-ben a magyar férfiak születéskor várható élettartama 72,4 év, a nőké 78,9 év volt. Az EU 28 tagállamának átlagától 2016-ban a férfiak 5,6 évvel, a nők 4 évvel maradtak el. A képet árnyalja, hogy az értékek az elmúlt időszakban javulást mutattak, és az európai uniós átlagtól történő elmaradás számos más tényezőtől is fakad. Az egyes tagországok eredményei nehezen mérhetők össze, az értékek sok-sok évtizedes társadalmi- gazdasági kumulatív hatások (pl. demográfiai öregedés, foglalkoztatás, az oktatás, a fizikai környezet, a szociális ellátás rendszere) következtében is alakultak így. Orvosi értelemben nézve az eredmények mögött elsősorban a két vezető halálteki csoport adatai húzódnak meg: a keringési rendszer betegségei, illetve a daganatos megbetegedések. A lakosság egészségmagatartásának fejlesztésére a népegészségügy eszközei nyújtanak megoldásokat. Az elmúlt évek sikeres népegészségügyi intézkedései közé tartoznak a nemdohányzók védelmére született, és a dohányzás visszaszorítását célzó jogszabályok, az egészséges táplálkozás előmozdítására irányuló népegészségügyi termékadó bevezetése és a

transzszír szabályozás, valamint a közétkeztetésre vonatkozó táplálkozás-egészségügyi előírások. Létrejötték az egészségfejlesztés alapegységeit képező egészségfejlesztési irodák, amelyek számának és tevékenységének bővítése napjainkban van napirenden. Kiemelt cél a daganatos betegségek korai felismerését és ezzel eredményesebb gyógyítását célzó komplex népegészségügyi szűrőprogramok, köztük a vastagbél, méhnyak emlőrák, szájüregi daganatok, melanóma szűrés fejlesztése. Az elmúlt hónapokban elkészültek a magyar lakosság egészségét befolyásoló öt legfőbb betegségcsoport – onkológiai, keringési, mozgásszervi, gyermekgyógyászati és mentális zavarok – megelőzésére és kezelésére vonatkozó nemzeti egészségprogramok, amelyekre építve folyamatban van a nemzeti népegészségügyi program összeállítása.

Az ellátórendszer problémáit jelzi, hogy a magyar egészségügy a betegforgalom kismértékű, részben pozitív irányú változása ellenére is még mindig túlzottan kórházközpontú. Az alapellátás zömében kisméretű praxisokban, a kapuőri feladatot nem teljes mértékben ellátva tevékenykedik. A lakosságközeli alapellátás megerősítésére számos intézkedés született. A tartósan üres praxisok betöltését és a praxisjog megvásárlását vissza nem térítendő támogatást nyújtó pályázatok segítik. Az egy háziorvossal működő praxisok ellátási spektrumát kibővítő praxisközösségek kialakítását, a népegészségügyi szolgáltatások alapellátásba történő erőteljesebb integrálását Európai Unió finanszírozású programok támogatják. Több intézkedés (pl. háziorvosi praxisokban szakdolgozók alkalmazására szakdolgozói kiegészítő díj, megemelt rezsitámogatás) nyomán jelentősen nőtt az alapellátás finanszírozása.

A szakellátás fejlesztésében 2014-ig a vidék infrastruktúrájának fejlesztése dominált. A 2007-2014 között közel 500 milliárd forint uniós támogatásból megvalósult fejlesztések az ellátórendszer struktúrájának átalakítására (alacsonyabb progresszivitási szintek, különösen a járóbeteg és egynapos ellátások szerepének növelése, a krónikus és rehabilitációs ellátások arányának növelése, specializált ellátások koncentrációja) irányult. Tartalmazta a kiemelt ellátást biztosító egészségügyi intézmények korszerűsítését, az onkológiai és gyermekonkológiai ellátást végző intézmények infrastrukturális fejlesztését, a sürgősségi, gyermeksürgősségi ellátás fejlesztését, a Perinatális Intenzív Centrumok fejlesztését, az egészségpólusokban történő infrastruktúra-fejlesztést. Az intézményfejlesztési intézkedések kiterjedtek a mentőszolgálat és vérellátó szolgálat modernizációjára is.

A jövőben a költségek további növekedésének féken tartását szolgálhatja pl. az ellátás nagyobb részének kikerülése a legdrágább ellátási formát képező kórházakból, amelyet korszerű technikák (távoli felügyeletet, folyamatos monitorozást biztosító okos megoldások) tudnak biztosítani, valamint a hatékony, személyre szabott terápiák és készítmények elterjedése.

Jelenleg a Széchenyi 2020 pályázatok keretében kb. 160 milliárd forint támogatással folynak fejlesztések, amelyek többek között az ellátás minőségének és a megbízhatóságnak a javítását, az egynapos ellátás, a pszichiátriai, addiktológiai ellátás, a gyermeksürgősségi és baleseti ellátás infrastrukturális feltételeinek javítását célozzák. Hangsúlyosak a munkavégzést

támogató (diagnosztikai-és laboratóriumi infrastruktúra, ápolási eszközpark, védőruhák) és az életkörülmények javítását célzó (nővérszállók) fejlesztések.

Az Egészséges Budapest Program 700 milliárd forint kormányzati forrásból a fővárosi és Pest megyei egészségügyi szakellátások fejlesztését (infrastrukturális megújítását, a betegbiztonság és betegelégedettség növelését, a szolgáltatásokhoz való hozzáférés megkönnyítését, a sürgősségi esetek hatékonyabb ellátását) foglalja magába. A program során három centrumkórház jön létre a fővárosban, és további összesen 25 társkórházban, illetve 32 szakrendelőben valósul meg fejlesztés.

Az egészségügy humán erőforrásában jelenleg és a jövőt tekintve is kihívást jelent az egészségügyi dolgozók elöregedése és elvándorlása. Az orvosok átlagéletkora 50 év, a szakdolgozóké 44,5 év, ez utóbbi csoport ezzel az átlagéletkorról az egészségügyi dolgozók „legfiatalabb” szakmakategóriáját képviseli. Az egészségügyi dolgozók utánpótlását támogatják a rezidens támogatási programok (szakorvosjelöltek Markusovszky ösztöndíja, szakgyógyszerész jelöltek Than Károly ösztöndíja, gyermekszakorvos jelöltek Méhes Károly ösztöndíja, sürgősségi szakorvos jelöltek Gábor Aurél ösztöndíja, honvédelem, a katasztrófavédelem és a rendvédelem szakorvosjelöltjei Flór Ferenc-ösztöndíja), az ápolótanulók részére kiírt ösztöndíj programok, az ágazat szolgáltatás-fejlesztését szolgáló képzési programok. Az egészségügyi dolgozók megtartását, munkájuk méltó elismerését hivatottak szolgálni az elmúlt években megkezdett és jelenleg is folyamatban lévő bérfejlesztések (szakorvosok esetében 2016-2017-ben bruttó 207 ezer forinttal, szakdolgozóknál lépcsőben több, mint 50 %-al emelkedtek a bérek) és olyan programok is, mint az intézményi óvodák/bölcsődék létesítése, a nővérszállók építése, egységesen magas színvonalú védőruházat biztosítása vagy például a dolgozói igények figyelembe vétele az ápolási eszközpark megújítása során.

Kiemelt figyelem irányul az egészségügy működési hatékonyságát javító fejlesztésekre, az energetikai korszerűsítésekre, a legmodernebb épület és orvostechnológiát, HR helyzetet, ellátási szükségletet, betegútszervezési trendeket figyelembe vevő kórházműködtetés megvalósítására.

Fejlődik az egészségügyi ellátás informatikai háttere. A 2017 végén indult Elektronikus Egészségügyi Szolgáltatási Tér (EESZT) a beteginformációk összegyűjtésével segíti a gyógyítókat, támogatja és informálja a betegeket (e-recept, e-beutaló, e-profil). Az elektronikusan feldolgozható adathalmaz hozzájárul egy hatékonyabban szervezett egészségügy kialakításához és az eredmények pontosabb nyomon követéséhez.

Az egészségügyi napirendhez való hozzászólások során a Gazdaság Képviselői oldal arra hívta fel a figyelmet, hogy a betegségmegelőzés mindig olcsóbb, mint a gyógyítás (és kevésbé fájdalmas is). A főigazgató úr által említett számok alapján Magyarország népességének egészsége borzalmas állapotban van, az Oldal a kormány egészségügyi programjára volt kíváncsi, és arra, hogy milyen reformelképzelések vannak terítéken.

A Munkavállalói oldal szerint nagyon fontos a bérfejlesztés az egészségügyben, ugyanakkor aggályos a hatalmas szakemberhiány, amely nem mérséklődött. Ez utóbbi okai az elöregedés és az elvándorlás. Az infrastrukturális helyzet is nagyon borzasztó az egészségügyben: épületek, felszereltség, számítógépezettség, berendezések, orvosi eszközök). Az oldal emlékeztette az NGTT tagjait a 2017. decemberi plenáris ülésen elfogadott, és a 2017. októberi plenáris ülésen Dr. Szentés Tamás által tartott előadásra reflexióként megfogalmazott NGTT-nyilatkozatra, melynek címe: „Közös felelősségünk: a magyar állampolgárok egészsége”. Kezdeményezte, hogy az NGTT, mint javaslattevő és tanácsadó testület, dolgozzon ki egy javaslatot, melyet letesz a Kormány elé. Cser Ágnes említést tett még az intelligens TAJ- kártya bevezetésének szükségességéről, az egészségügyön belül a tulajdonosi és finanszírozási struktúra áttekintéséről, a kamarák nyilvántartási adatairól.

A Civil oldal álláspontja szerint sok orvos visszatér külföldről Magyarországra. Véleménye szerint a magán- és közfinanszírozott egészségügyet szét kellene választani. Az egyházi fenntartású egészségügyi intézmények számát növelni kellene, és az ilyen kórházaktól sok jó gyakorlatot lehetne átvenni. Szükséges a paraszolvencia kivezetése és kifizérése, nagy veszteség volt az OPNI felszámolása, bezárása. A civil oldal is azt vallja, hogy a legcélravezetőbb és a legolcsóbb megoldás a prevenció.

A Tudomány oldal hiányolta az előadásból a vízió felvázolását. Nagyon fontos lenne tisztázni a kapcsolatot a magán- és a közfinanszírozott ellátások között. Ma az egészségügyi kiadások egyharmada magán-szolgáltatókhoz kerül. Javasolta, hogy bizonyos statisztikákban ne a „születéskor várható élettartam” mutató, hanem a „születéskor várható egészséges életevek száma” mutató szerepeljen. Magyarországon a gyógyszerfogyasztás mértéke hallatlanul magas, mindenképp el kellene érni, hogy a gyógyszerfelírások száma, és a gyógyszerfogyasztás is csökkenjen. Arra is oda kell figyelni, hogy jelenleg az egészségügyi rendszer magán-lába nem intézményesült formában működik. Tervezhetőbb, olcsóbb és magasabb minőségű szolgáltatásokra van szükség az egészségügyben. A finanszírozási rendszernek a valós ellátási költségeket kellene tükröznie. Elemi szempontként kellene, hogy megjelenjen a költséghatékonyság. Az ellátó intézmények és az orvosok legyenek érdekelték az eredményes gyógyításban. Emelkedjen a szakmai és pénzügyi ellenőrzés színvonala. Az Oldal arra hívta fel a figyelmet, hogy míg Csehországban és Szlovéniában a GDP 7%-át költik az egészségügyre, itthon egy sokkal alacsonyabb összeget, 5% költünk a területre, tehát 750-800 milliárd forinttal többet kellene áldoznia a Kormánynak a szektorra. A magánfinanszírozás részaránya erősen növekvő tendenciát mutat, szinte elkülönül egymástól a járulékfizetők és a tb-t igénybe vevők csoportja. Ezért idővel a járulékfizetési hajlandóság csökkenhet, mivel a legnagyobb befizetők nem az állami rendszert veszik igénybe. El kellene választani az állami- és a magánellátást.

A Művészeti oldal arra hívta fel a figyelmet, hogy az egészséges nevelés már a magzati korban elkezdődik. A művészeti nevelés olyan tulajdonságokat fejleszt, mint a kreativitás, emberi igényesség, alkotásvágy, elmélyedés, koncentrációs képesség, együttműködés, összességében belülről és kívülről fakadó sikerélményt biztosít.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság (EGSZB) arra hívta fel a figyelmet a HBCS rendszer és volumenkorlátok rendszerét kritizálva, hogy nálunk túl magas az orvos-beteg találkozások aránya. Rákérdezett az egyetemek szerepére a Budapest Programban, valamint megemlítette, hogy erősebb szakmai kontrollt kellene gyakorolni a szakmai tevékenységek felett.

Marczinkó Zoltán, helyettes államtitkár (Pénzügyminisztérium): Konzultáció a minimálbérről és garantált bérminimumról (2018. december 10.)

Hosszú évek óta minden évben volt megállapodás a munkáltatói és munkavállalói oldal képviselői között. Egyfelől van egy egészséges növelési mérték, illetve igény a munkavállalói oldal részéről, és természetesen a munkáltatói oldal hatékonysági, termelékenységi tényezőkre vonatkozó javaslatától sem szabad a Kormánynak elzárkózni. Az utolsó kormányülés szerdán lesz, előzetesen annyit érdemes elmondani, hogy 2016-ban volt egy bérmegállapodás a három oldal közös megegyezéseként, melynek alapján 2017-2018-ra egy fixált, garantált bérminimum emelés következett be. 2018-ban 8% volt a minimálbér emelésének az eredménye, a garantált bérminimum tekintetében pedig 12% volt a megállapodás. Ellentételezendő a munkáltatói terheknek a növekedését, a Kormány 2017-ben 5%-kal, 2018-ban 2,5%-kal méréskelte a szociális hozzájárulási adót, amit 2019-től további 2-2% pontos csökkentés követhet abban az esetben, ha a reálbérek növekedése a 6%-ot meg fogja haladni. Ettől nem független a 2017. január elsejétől a társasági nyereségadó mérséklésére tett javaslat, mely elfogadásra is került, jelesül inentől számítva 9% a TÁNYA kulcsa.

Az előadó hozzátette, hogy a versenyszférában tavaly 11,6%-os, idén pedig 10,9%-os bruttó bérnövekedés következett be. Majd rámutatott, hogy ha megnézzük a bérminimum és minimálbér alakulását a Visegrádi országokban, látható, hogy mind 2017., mind 2018. vonatkozásában a legnagyobb ütemű bérnövekedés Magyarországon következett be. 2010-ben a minimálbér 73.500 forint volt, ami 2017-re 138.000,- forintra növekedett, a garantált bérminimum a 2010-es évi 89.500,- forintról, 180.500,- forintra nőtt. 2010-ben a különbség mintegy 15%, 2018-ban pedig 30% volt. Végezetül említésre került, hogy négy megbeszélésen nem született megállapodás a bérminimum és minimálbér vonatkozásában, amit sajnálattal vesz tudomásul a Kormány, de nem fut el a feladat elől.

Az Egyházi oldal négy alapvetést nevezett meg. Az első alapvetés, hogy „méltó a munkás a maga bérére”. Az egyházak munkavállaló-barátok. A második alapvetésként mondta, hogy az egyházak a társadalmi békében érdekeltek. Harmadik alapvetés, hogy bármilyen megállapodás fog megszületni, az egyházak az egyik legnehezebb helyzetben levő munkáltatók, mert az egyházi szervezet működési költségei kötött pályás, előre meghatározott számsorokból adódnak - részben állami támogatásból - melyek 2019-re már megvannak. Negyedik, függetlenül attól, hogy itt milyen döntés születik, azt a piac úgyis felülírja. Fontosnak tartotta elmondani, hogy nincs más lehetőség, mint az európai bérekhez felzárkózni azért, hogy a munkaerőt itt tudjuk tartani.

A Gazdaság Képviselői oldal szerint az elmúlt két év igazolta, hogy jogos alapja volt a két évvel ezelőtti megállapodásnak. Ma Magyarországon jelentős a munkaerőhiány. Látni kell, hogy két év alatt közel 40%-kal nőtt a kötelező garantált bérminimumnak a mértéke, ami leginkább a kis- és közepes vállalkozásokat érintette, pedig a munkavállalók nagy részét ők foglalkoztatják. Ez jelentős terhet okozott. Ezért, amikor a tárgyalások elkezdődtek, már első pillanatban túlzónak érezték azt a mértéket, amit a szakszervezeti oldal megfogalmazott. Abban bíztak, hogy úgy fognak tudni megállapodni, hogy - bár szorosan és szó szerint értelmezve a 6 éves bérmegállapodásnak a szociális hozzájárulási adó mértékének csökkentésére vonatkozó szabályait - 2019-ben nem január 1-jétől csökkenne 2% ponttal ennek az adónak a mértéke, hanem csak július 1-jétől. Ők többször kérték a Kormányt, hogy a három oldal együtt módosítsa ezt az egy pontot. Ez lehetővé tette volna azt, hogy már január 1-től csökkenjen 2% ponttal a szocho-nak a mértéke. Ha ez bekövetkezett volna, akkor alapvetően más helyzetből tudott volna a munkaadói oldal is javaslatokat tenni (egészen pontosan, hogy a javaslataikhoz képest 2-2%-kal magasabb mértékben tudtak volna) és ez már nem is lett volna messze attól, amit a szakszervezetek megfogalmaztak. Így lett volna igazán háromoldalú a 2019-re vonatkozó megállapodás, hiszen a Kormány ebből a szempontból kimarad, hiszen január 1-jétől a szocho mértéke nem csökken, hanem csak júliustól.

Egyre kevesebb munkavállaló van Magyarországon, körülbelül 400.000 főt érint mind a két bérkategória, ez maximum 900.000 ember. Azt is látni kell, hogy ez nem az egész nemzetgazdaságot érintő kérdéskör. Van néhány olyan ágazat, amelyeket súlyosan érint, ahol nagy a létszám. Mindig is azon az állásponton voltak, hogy csak és kizárólag a teljesítménnyel lefedett bérek azok, amelyeket a munkáltatói oldal képes megfizetni.

Egy lehetőség kimaradt itt, ha megállapodást tudtak volna kötni, akkor még egy harmadik elem is bekerülhetett volna, nevezetesen egy bérajánlás, ami orientációs jelleggel bírhatott volna mindazon vállalkozások számára, akiknek dolgozóik körét nem annyira jelentős számban érinti ennek a két kötelező bérelemnek a nagyságrendje, de ott is lehetett volna helyi bértárgyalásokra egy megalapozó, orientációs jellegű számot elfogadni. Ez most így nem fog megállapodással létrejönni.

A Munkavállalói oldal elmondása szerint a munkavállalói oldal egyhangúan arra jutott, hogy a 13%-os minimálbér emelés, ami 153.000 forint bruttót jelentene, és a 15%-os garantált bérminimum emelés, ami 7800 forintot jelentene, az a minimálisan elfogadható emelés és összeg, ami enyhítene a rendkívül súlyos munkavállalói gondokon. Ez egyrészt emberi, munkavállalói probléma, mert nem biztosítja a tisztas megélhetés lehetőségeit az ennél alacsonyabb összeg, másrészt a munkaerőpiac problémája is, mert tudjuk, hogy súlyos munkaerőhiány van, és ez lenne az az emelés, ami minimális mértékben megadná az esélyét, hogy a munkaerőhiány ne súlyosbodjon tovább. Sokszor beszélünk az európai bérfelzárkózásról, ebben az esetben erről még szó sincs, itt csak a visegrádi országokhoz való felzárkózásról van szó. Hozzátette még, hogy a közszolgálatban nagyon súlyos további problémákat is okoz, és a kedvezőtlen helyzetet is továbbbrontja, mert a 18 éves pályakezdő

középfokú végzettségű ugyanannyit kap, mint a 30 éve pályán lévő, több diplomás szakember. Ugyanazt a garantált bérminimumot kapja, teljes mértékben igazságtalan egyenlőtlenséget okoz. Üdvözlém, ha az NGTT előbb-utóbb a közszolgálat bérezését is külön napirendre tűzné, mert nagyon lényeges társadalmi gondokat okoz most már a rendkívül súlyos szakember hiány, és a megbecsültség hiánya.

A Civil oldal elmondta, hogy a civil oldal az egyházihoz hasonlóan az egyik legnagyobb munkáltató ma Magyarországon. Most 2018-ban arról van szó, hogy a munkáltatók keresnek maguknak munkavállalókat, és beindult az a fajta klasszikus, mindig is várt piacgazdasági modell, amikor piaci alapon gyakorlatilag a munkavállaló tudja meghatározni, hogy hova megy el dolgozni, és nyilván itt egyéb szempontokat is mérlegel, de a legfontosabb szempont mindig is a munka bére lesz. Azt gondolják – egyetértve az előtűk szólókkal – hogy ez most már egy piaci folyamat, olyan nagy jelentősége a garantált bérminimumnak és minimálbérnek nincsen, mint ami korábban volt, és egy nagyon fontos lépést volt, hogy 2016-ban a létminimum szintjét meghaladta a mindenkori minimálbér összege. Megnézték a kereskedelmet, és megnézték azt, hogy bizonyos régiókban vannak nagy áruházláncok, ahol a legalacsonyabban képzett munkaerőt 192.000 forintért foglalkoztatják. A civil oldal szerint az lenne a jó, ha abban támogatnák a partnereket, hogy - van még két nap - állapodjanak meg. Mindig sikerült eddig, most is nagyon közel vannak egymáshoz, elvi probléma nincs. A kettő között lenne elegáns megállapodni: az egyiknél egy 9,2%-os emelés lenne, melynél 200.000,- forint lenne a garantált bérminimum, a másikon pedig 150.000,- forint lenne a minimálbér összege, ami 9,4%-os emelkedést jelent. Ez a két nap még rendelkezésre áll, próbáljanak meg megállapodni egymással, ha nem sikerül, akkor pedig a Kormány remélhetőleg jó döntést fog hozni.

A Tudomány oldal elmondta, hogy a minimálbér jövőbeni optimális mértékének meghatározásakor több szempontot kell figyelembe venni és mérlegelni. Első szempont, hogy hogyan viszonyul egymáshoz a termelékenység és a bérek szintje, dinamikája. A termelékenységet meghaladó bérszint rendszerint a gazdaság makro egyensúlyának a megbillenésével jár, ami veszélyezteti egyrészt az elmúlt évek fejlődésének eredményeit, valamint a fenntartható fejlődés megvalósulását a magyar nemzetgazdaságban és társadalomban. Másrészt nagyon fontos szociális szempontokat is figyelembe kell venni. Elvárható, hogy a minimálbér elérje a mindenkori létminimumot, ezzel támogassa a bérből és fizetésből élők megélhetését. A nettó minimálbér 2018. harmadik negyedévében elérte a szociális szempontból fontos létminimumot. Összességében azt lehet mondani, hogy a jelenlegi bérszint mára összhangba került a gazdaság helyzetével, azaz a termelékenység alakulásával. Előretekintve, véleményük szerint a reál munkaköltség növekedési ütemének a termelékenység emelkedésével összhangban kell alakulnia. A bérek termelékenységet meghaladó emelkedése rontja a külkereskedelmi mérleget, a fizetési mérleget, amelyeknek a többlete a jelenlegi rendkívül turbulens világgazdasági és pénzügyi környezetben rendkívül fontos stabilizáló tényező. Összességében elmondható, hogy a termelékenység növekedése a kulcs a bér és a társadalmi felzárkózás eléréséhez, tisztán közgazdasági, nem politikai érdek

mérlegelés alapján szerintük egy maximum 6-8%-os minimális garantált bérminimum emelésére van tér ma a magyar gazdaságban.

A Munkavállalói oldal hozzászólásában elmondta, hogy úgy vélik, és meggyőződésük, hogy elfogadhatatlan, hogy az állam a versenyszférával való konzultációja során ne tárgyaljon a közszférának adandó bérfejlesztésekről, a diplomás garantált bérminimum megállapítása iránti igényükről. Kéri, hogy a Kormány, mint a legnagyobb munkaadó ne külön tárgyaljon a közszféra béreiről, mert azért vannak ezek az elfogadhatatlan elégedetlenségek és megmagyarázhatatlan helyben járások. Az egészséges fejlődéssel együtt jár az egészséges bérezés és a társadalmi igazságosság megteremtése, és a munkahely teremtések támogatásánál a megfelelő bérezések biztosítására indítványozza, hogy az NGTT dolgozzon ki javaslatot a Kormány számára, hogy ne csak a multinacionális cégek kapjanak nagy összegű munkahely-teremtési vissza nem térítendő forrásokat, hanem a közszféra teljes foglalkoztatottságára vonatkozó bértábláit is nézzék át. Kéri, hogy ezt a jövő év elején mindenképpen tárgyalják meg.

Közölte, hogy a 2008-as gazdasági válságot követően csak és kizárólag egy nemzeti kölcsönrel tudott a magyar gazdaság egyenesben maradni. Ez alatt azt érti, hogy a munkavállalók bérének a csökkenésével vagy helybenhagyásával lehetett ezt az elképesztő fejlődést megugrani külső hitel nélkül. Az NGTT tárgyaljon a nemzeti hitelről, és nézzék meg azt, hogy mennyi veszteség érte a magyar munkavállalókat az alatt az elmúlt 10 év alatt, amíg a gazdaság egyenesbe jött, és jöjjön létre egy olyan megállapodás, ahol elismerjük azt, hogy mi hiteleztük azt, hogy ez a gazdaság saját lábra állt, és nézzék meg, hogy ezt a nemzeti kölcsönt kamatmentesen hogyan fizetjük vissza a munkavállalóknak.

A Tudomány oldal megkérdezte, hogy ki hitelezett? A válság alatt mind a munkaadók, mind a munkavállalók nagyon súlyos terheket kaptak, tehát nemcsak a munkavállalók, hanem a cégek profitja is óriási mértékben csökkent. Báger Gusztáv álláspontját szeretné erősíteni a magyar gazdaság termelékenységének szintje kapcsán elhangzottak vonatkozásában. Ebben az értelemben mindegy, hogy 10 évvel ezelőtt mi volt, pillanatnyilag ez van. Gondoljunk bele, hogy két év alatt a 40%-os minimálbér emelést mekkora termelékenység javulás kísérte? Nulla. Egyre többet facsarnak ki a cégekből, eddig még bírták. Volt, aki bírta, volt, aki nem, ennek a folyamatnak valahol kicsit vissza kell fogni az ütemét.

Földiák András hozzászólásához azt fűzte hozzá, hogy rendkívül torz a magyar bérgörbe, rengeteg a minimálbéres, középen alig-alig van valaki, aztán következnek a vezetők. Minél inkább emeljük az alsó szélét, annál nagyobb arányú lesz a minimálbéresek aránya, nincs kellőképpen differenciálás. Ez a bérgörbe torzulása plusz olyan tényező, ami nehezzé teszi a munkaadók helyzetét, nem tudja igazából elismerni azt a plusz teljesítményt, amelyet egy munkavállaló ad, hiszen minden béremelési lehetőséget, ha egyáltalán van, elvisz a minimálbér emelése. Szeretne egy nagyon tisztas kimutatást a minimálbérben való érintettségéről – ágazatonként, tulajdon, talán még régió szerinti felbontásban is – kérni. Egy hatástanulmányt kellene készíteni.

Az Egyházi oldal elmondta, hogy szerinte nem lesz konszenzus a mai ülésünkön sem, sokadik a sorban, ahol nem lesz, és a Kormány fogja a szerdai ülésen eldönteni a minimálbért és a garantált bérminimumot. De abban bizonyára mindenki egyetért, hogy a Kormány ezen döntése alkalmából fontolja meg az NGTT ajánlásaként, hogy a 2%-os szocho csökkentését 2019. január 1-jétől valósítsa meg, mivel a tervezettnél jóval nagyobb a bérfőáramlás.

Marczinkó Zoltán, helyettes államtitkár visszakapva a szót, kiemelte, hogy ma alapvetően más a helyzet a munkaerő piacon, mint mondjuk 3-5-7 évvel ezelőtt. 5-6 évvel ezelőtt, ha egy cég kirakott egy táblát: „hegesztőt keresek”, erre 30-an jelentkeztek, hogy dolgozhassanak. Ma, ha kitesznek egy ilyen táblát, jó esetben jelentkezik egy targoncás, aki vállalja az átképzésnek a procedúráját. Tehát alapvetően a munkavállalók előnyére változott a helyzet, és a munkaadóknak arra a fajta versenyhelyzetre kell felkészülni a munkaerőpiacon is, ami általában jellemzi az ő tevékenységüket egy normál gazdasági környezetben (szolgáltatás, termékek, szállítási határidők stb.). Ezt mind le lehet fordítani egy munkáltató és munkavállaló egymás közötti megállapodására, amit úgy hívnak, hogy munkaszerződés. A mai napon a versenyszférában kötelezőn alkalmazott minimálbér és garantált bérminimum ügyét tárgyaljuk. Természetesen ennek a bérnek van hatása a közszférában dolgozók bérére. A versenyszférában az átlag bruttó bér összege 335.000 forint, a közszférában ugyanez a bér 340.000 forint felett van. Elhangzott, hogy fontolja meg a Kormány a 2%-os szocho csökkentését, azonban jelenleg a kormányzatban erre nincsen fogadókészség, tehát tartja magát a bérmegállapodásban foglaltakhoz.

Köpeczi-Bócz Attila, osztályvezető (Magyar Kereskedelmi és Iparkamara): Beszámoló az Euro Skills Budapest (szakmák Európa-bajnoksága) 2018-as versennyel kapcsolatosan (2018. december 10.)

Ez a soron következő 6. verseny volt, és először került megrendezésre közép-kelet európai országban, ami jelentős elismerés volt mind Magyarországnak, mind a Magyar Kereskedelmi és Ipari Kamara számára, hiszen a Kamara szervezte és bonyolította le a versenyt, igen sikeresen és eredményesen, nagyon jó szerepléssel és magyar eredményekkel. 28 ország 525 versenyzője utazott Budapestre, hogy fiatal szakemberein keresztül megmutassa azt, hogy az adott szakképesítésben, ágazatokban, versenyszámokban az ország szakképzése milyen felkészült szakembereket tud a munkaerőpiac rendelkezésére bocsátani. 37 versenyszámban indultak a versenyzők, 470 szakértő vett részt a verseny során. A verseny megrendezésére a HungExpon került sor, 700 önkéntes segítette a munkát. Két kísérő rendezvénye is volt a versenynek, egyrészt egy kiállítás az EuroSkills elmúlt 10 évről, valamint egy szakmai konferencia. A magyar versenyzők részéről igen eredményesnek mondható volt a verseny: 3 arany, 3 ezüst és 3 bronz érmet szereztek a magyar résztvevők. Emellett 8 további szakma, illetve versenyszám volt, amiben kiválósági érdemérmeket kaptak versenyzőink. A 28 ország versenyében Magyarország - az igen előkelőnek számító - 4. helyen végzett. A közlekedésben a BKK, a Fővárosi Önkormányzat és a Rendőrség is jelentős segítséget nyújtott. A rendezvényen több mint 5000 különböző eszköztípust használtak a versenyzők (összesen

186.000 db. eszköz), melynek 70%-a szponzoráció keretében került biztosításra. A rendezvényt Orbán Viktor miniszterelnök úr nyitotta meg, a záró ceremónián pedig Áder János köztársasági elnök úr is beszédet mondott.

Neubauer Katalin, a Magyar Nemzeti Kereskedelmi Szövetség főtitkára: Beszámoló a szakképzési munkacsoport tevékenységéről (2018. december 10.)

Az NGTT szakképzési munkacsoportja segíteni kívánja a szakképzés fejlődését és jövőbe mutató változását. A feladatuk tehát ennek a koncepció javaslatnak az összeállítása volt.

Az egész NGTT tagságot bevonták a kérdőíves felmérésbe, plusz a szakterületükről 20 olyan szakembert, akik szintén megkapták az ennek kapcsán készített kérdőívet, és további javaslatokat is kértek, majd mindezt kiértékeltek, és minden pontban közös álláspontot alakítottak ki. Témakörök: az állam szerepe, NSZFH, MKIK és más kamarák, fenntartók, szakképzési centrumok, szakképző intézmények, gyakorlati képzés, iskolai tanműhelyek hiánya, munkaerő-piaci helyzet, pályaelhagyás. A szakképzés sikere nemzetgazdasági összérdek, ezért állami szinten kell a résztvevők tudását összpontosítani. Ma egy naprakész és közhiteles e-tanulmányi rendszer is fontos lenne. A Nemzeti Szakképzési Hivatalt szakképzés tekintetében egy pedagógiai intézetté kellene alakítani, mert ott olyan tudást lehet felhalmozni, amely maximálisan az állami, a társadalmi érdekeket képes szem előtt tartani. Az Ágazati Készség Tanácsok munkája és irányítása jelenleg a Kamara kezében van, ebben a kutatások is inkább egy állami szerepvállalást tennének követendővé. A Kamara minden tekintetben a duális képzés mozgatórugója, koordinálója, amit jó iránynak tartanak, a termelő szféra és más ágazatok összekapcsolása náluk működhet a legjobban. Viszont le kell szögezni, hogy a kamarai tagság a gazdálkodóknak az érdeke, és nem feltétlenül egyezik a társadalom érdekével. A gazdálkodóknak rövid távú gazdasági profitorientációs érdekei vannak, míg a társadalom érdeke, hogy az egyén, az individuum eljusson az önmegvalósítás szintjére, az élethosszig tartó tanulás szintjére. Fontosnak tartják, hogy a Kamara egy olyan háromoldalú információ áramlásnak a gazdája legyen, amelybe a tanuló, és a gyakorlati képzőhely mellett az iskolát is be kell vonni.

A Kamaránál a legfontosabb, hogy a rendelkezésére álló információk alapján a szakmai készségeket sikerüljön a lehető legjobban becsatornázni. A kutatásban részt vett válaszadók nagy része úgy gondolta, hogy oktatási minisztériumban, kamarai államtitkárságon keresztül kellene tudni ezeket a lépéseket megfelelő módon megvalósítani. A Kamarának maximálisan az a feladata, hogy működhessen egy objektív és tiszta vizsgáztatási rendszer, és feleljen a szakképzés kimeneteléért. Az, hogy a gazdálkodóknak az elvárásai megjelenjenek a szakképzésben, a bizonyítványban magában, azt a Kamara joggal követelheti meg a rendszerben résztvevő felelősöktől.

A fenntartókról és a szakképzési centrumokról gazdasági régiókban gondolkodnak a válaszadók. Hiányzik, hogy a szakképzési centrumok jelenleg nem önálló fenntartók, ezért korlátozottak a lehetőségeik, és nem tudnak elég hatékonyan működni. A szakképzési centrumoknak egy olyan döntési felelőségi jogkörrel kell rendelkezni, amelyben legjobban tudják szolgálni a kimenetek tekintetében a gazdálkodók érdekeit is. A kutatási eredmény

alapján fontos, hogy mennyiségi motiváció helyett minőségi motiváció legyen a rendszerben illetve, hogy intézményértékelési rendszerek kerüljenek bevezetésre. Nagyon fontos, hogy ehhez a munkához az intézmények kellő erőforrással rendelkezzenek, és a gyakorlati oktatáshoz szükséges eszközeik folyamatosan fejlesztésre kerülhessenek. Úgy gondolják a felmérésben résztvevők, hogy az oktatási intézmények nélkül nem lehet kellően eredményes maga a szakképzési rendszer. Kellenek olyan intézmények, amelyekben a legjobb pedagógusok a legjobb eszközökkel segíthetik a szakképzés fejlődését. Megfogalmazódott, hogy jó duális képzés nem létezik iskolai gyakorlati oktatás nélkül, a tanműhely-alapozó képzést mindenféleképpen iskolai keretek közé kell visszavinni. A gazdálkodóknál nem tudják a teljes szakmatükört oktatni általában, tehát a képzett ne szenvedjen kárt a tekintetben, hogy éppen melyik gazdálkodóhoz kerül gyakorlati képzőhelyre. Az ÁKT-knak egy nagyon fontos felelőssége az is, hogy a gyakorlati képzőhelyeket ágazati szinten minősítsék.

Úgy gondolják, hogy a szakképzési törvény célmeghatározása kiváló, viszont sokkal komolyabban kéne együttműködni az érintetteknek. 2011. decembere óta a szakképzési törvény 26 alkalommal, a köznevelési törvény 51 alkalommal, a működést meghatározó kormányrendelet 33 alkalommal, az EMMI rendelet pedig 24 alkalommal módosult, ugyanakkor a szakmaszerkezeti döntések 2015. óta nem érnek ki időben, ami nagyon megnehezíti a kollégák mindennapjait

Duális képzésről röviden: a 9. évfolyamnak a magyar iskolarendszerben egy vízvonalas szerepe van és sokan nem tudják, hogy az az irány, amit ők választanak, vagy választani kényszerülnek, az nekik megfelelő lesz-e egyáltalán. Nagyon sok útkereső van, ami a lemorzsolódásnak nagy problémája vagy oka lehet. Ezért felmerült, hogy a szakképző iskolákban 0. évfolyamon kellene tudni azokat a készségeket fejleszteni, amelyek segítenék az említett diákok pályaeorientációját, a big five készségeknek a fejlesztése nélkülözhetetlen lenne. Az ágazatspecifikus gondolkodás mindig előjött munkájuk során, illetve, hogy ténylegesen egy triális modellen kellene gondolkodni. Vannak olyan szakképesítések, amelyek nem értelmezhetők duálisan (művészeti, szociális, kézműves foglalkozások).

Előadó az Országos képzési jegyzék–Foglalkozások Egységes Osztályozási Rendszere (OKJ-FEOR) kapcsán röviden annyit mondott, hogy ezt minél gyorsabban összhangba kellene hozni, mert jelenleg nagyjából 2000 modul van a szakképzési rendszerben, intézményi szinten történik a vizsgáztatás, aminek nincsen országos központi feltételrendszere, ugyanakkor olyan tömegű információ keletkezett, ami mostanra kezelhetetlenné vált. A kutatás során érkeztek jelzések a szakértői névjegyzék és a vizsgabizottsági tagok névjegyzékének frissítésére, és új kompetencia meghatározására.

A szakképzési rendszerbe általában a nehéz, rendezetlen anyagi, családi körülmények között élő fiatalok kerülnek, akik nehezen motiválhatók, sok problémával küzdenek, ezért fontos szerepet kapna a módszertanok bevezetése, előtérbe helyezése, valamint speciális kollégiumok létesítése. Megfontolandó az is, hogy amennyiben a közmunkabér szintje magasabb, mint az ösztöndíj, akkor amint ennek igénybevétele már lehetséges, inkább ezt fogják választani, és nem a tanulást.

A pályaaorientáció szerintük Magyarországon nagyon komoly – rendszerszintű – fejlesztésre szorul, beláthatóan a lemorzsolódás jelentős része a pályaaorientáció hiányának tudható be. Pályaaalkalmassági vizsgálatok sincsenek már, mert annyira kevesen vannak a rendszerben.

Úgy gondolják, hogy a pedagógiai szakszolgálat visszaállítása nagyon fontos lenne, mert elengedhetetlen szakmai segítséget nyújthatna ahhoz, hogy fiataljaink megtalálják a helyüket a társadalomban.

Egy objektív mérési érték a tanárok tekintetében is nélkülözhetetlen. Mindez hozzásegítené a tanárokat, hogy aktívabban vegyenek részt az infokommunikációs eszközök használatában, az y, z és alfa generációhoz próbáljanak meg közelebb kerülni tananyagaikkal. A kutatásokból nagyon sokan jelezték, hogy rohammunkában készülnek a kerettantervek, amiből nagyon sok hiányosság adódik; fontos lenne ezt is összefüggéseiben vizsgálva átértékelni.

A modul átfedések- és szabadság kikerült a pedagógusok, és az intézmények kezéből. Ezt jó lenne visszaállítani – legalább 10%-os mértékben – mert tehetséggondozásra, felzárkóztatásra, versenyekre való felkészítésre adhatna lehetőséget. Elavultak a tananyagtartalmak, ugyanakkor nagyon sok digitális tananyag-fejlesztés van a rendszerben. Úgy gondolják, hogy ezt mindenképpen állami szinten kéne kontrollálni, ennek érdekében pedig fontos lenne az NSZFH megerősítése.

Kevés új tankönyv jelenik meg egyelőre. Úgy vélik, hogy a tankönyvek ingyenessé tétele állami iskolarendszerű szakképzésben nélkülözhetetlen lenne. Ma nem várjuk el egy átlagosan rászoruló családtól, hogy vegye meg a tankönyveket a gyerekének, ezeket a kiadásokat jó lenne, ha a költségvetés fel tudná vállalni. Maga a tankönyv 5%-os kedvezményes áfás, de a digitális, internetes tananyag 27%-os áfával terhelt, úgy vélik ez egy félreértés, és szeretnék, ha ennek a módosítása is rövid időn belül megtörténne.

Mindenki tudja, hogy oktatás heterogén rendszerben történik, nagyon sok eltérő gyakorlati képzőhely van, és a színvonal sem egységes. Jelenleg nagyon elsorvasztottak az oktatási intézményeknek a tanműhelyei, melyeket mindenféleképpen meg kell újítani és meg kell változtatni. Rendszerszintű problémának tartják, hogy az elméleti és gyakorlati órák hossza nem egyező, szeretnék, hogy egységesen 45 perc legyen.

A közismereti tantárgyak drasztikusan csökkentek az elmúlt időben, az ennek nyomán fellépő hiányt öszvértárgyakkal próbálják pótolni. Szeretnék, ha az esélyegyenlőség jegyében - amit az Alaptörvény is kimond az oktatás tekintetében - olyan szakképzési tartalmat kaphatnának a fiatalok, amely ténylegesen az életüket segítené.

Nagyon hiányzik a rendszerből a szak- és felnőttképzési szaklap. Sok problémával küszködnek a kollegák napi szinten, a jó gyakorlatokat nem tudják egymás között megosztani. Kérésként hangzott el, hogy ez a szaklap az NSZFH gondozásában ismét elindulhasson.

Megfogalmazódott, hogy a szakmai és vizsgakövetelményeket, valamint az OKJ-t az EuroSkills-el párhuzamosan kellene megalkotni. A lifelong learning társadalmi szintű elterjedéséhez vezető oktató, pedagógiai munkát szeretnék, hogy megkapják a fiatalok. Végül kiemelte annak fontosságát, hogy az iskolarendszerű szakképzés középpontjába a diákot kell állítani, mert ő a társadalom jövője.

A Gazdasági oldal részéről az hangzott el, hogy nem volt teljesen világos számukra a kamarai tagság érdeke, versus társadalom érdeke felvetés, mert szerintük a társadalom érdeke ugyanaz, mint a gazdálkodók, a kamara és a vállalatok érdeke. Az oldal hozzátette, hogy érdekes volt ezt áttanulmányozni, és nem lehet értékelni ennyi idő alatt. Mindenkinek, aki dolgozott rajta, köszönet jár érte. Ez egy örökké napirenden lévő dolog lesz. A duális képzés és a tanműhelyek ügye érdekes felvetés, hiszen nemrég született döntés arról, hogy mégsem ez a követendő irány.

A Munkavállalói oldal hozzátette, hogy a megfelelően magas szintű szakképzés alapja a színvonalas alapképzés, közoktatás. A kettő csak együtt képzelhető el, és fontos ezek összhangja. Következő félévben napirendre kerül ennek a bizottságnak a másik anyaga, és utána össze kell hangolni a kettőt. Még a felsőoktatás témájának átgondolását is sorra vehetnék, mert az is egy speciális szakképzés. Nagyon világosan kiderült az anyagból az eszközök és a célok közötti különbség. Az Oldal megköszönte a készség, képesség, tehetség, alkalmasság felmérése kapcsán megfogalmazott igényt. A rendszerváltoztatás egyik legnagyobb bűneként említette, hogy a szocializmus időszakában megőrzött, és kiválóan működő alkalmassági intézményeket teljesen felszámolta. A MÁV képességvizsgáló intézete nemcsak Európában, hanem az egész világon mintája volt annak, hogyan kell a pályalkalmassággal foglalkozni. Nemcsak a szakképzés ügyét, de a Nemzeti Alaptantervet is szükségesnek tartja megvizsgálni. A jogszabály módosítási dömping kapcsán a jogbiztonság, valamint a rendszerszemlélet hiányát vetette fel. Véleménye szerint a hosszú távú tervezés és annak végrehajtása vonatkozásában, ami egy valós társadalmi igény, önvizsgálatot kell tartani. Javasolta ennek kapcsán - önálló minisztérium és háttérintézmények felállítása - egy konzultációt a Miniszterelnök úrral, kérte, hogy az NGTT indítványozza ezt - hiszen tanácsadó testület -, mert több más államtitkárság is azt az álláspontot képviseli, hogy szakterületének önálló intézményre van szüksége.

Dr. Szabó Csaba hozzászólásában elmondta, hogy az új Kormány felállásával az Innovációs és Technológiai Minisztériumba került át a szakképzés ügye, szerintük ez jó irány, mert komplex és több kompetenciát igénylő területről van szó. Megemlítette, hogy jelen ülésre eljött Pölöskei Gáborné helyettes államtitkár asszony, aki a szakképzés területén már igen komoly munkát végzett, aminek okán az NGTT anyagát is számos helyen korrigálni kellene. Létrejött a Szakképzési Innovációs Tanács a minisztériumon belül, jelenleg is munkacsoportok dolgoznak azért, hogy úgy az NGTT, mint a szakértők javaslatai beépüljenek egy új szakképzési koncepcióba. Időközben felálltak az ágazati készségtanácsok is, erről is számot kell adni, hiszen ebben a Kamara központi irányításával készülnek a munkakör elemzések, és egy új OKJ előkészítése is folyik, valamint van egy olyan terv, ami a háromszintű szakképzési rendszer felépítése felé vette az irányt. Felszólaló szerint az irány jó, a kommunikáció nagyon intenzív, és sokrétű a minisztériummal. Kiemelte, hogy a szakképzési centrumok is tettek egy nagy lépést, kancellárok kinevezésére kerül sor, amiben a fenntartói és szervezői szerep nagyban meg fog erősödni. Egy további fontos program is elindult: a piaristák és a szaléziak két mintaprogramot indítottak, egy nulladik évfolyamos

programot, illetve egy termelőiskolai modellt, aminek éppen a múlt hét péntekén volt a bemutatója Kazincbarcikán. Mindez nagyon biztató folyamat.

A Tudomány oldal gratulált az informatív, hasznos anyaghoz. Fontos kérdésként vetődött fel részükről a korai iskolaelhagyók problémája a szakképzéssel összefüggésben, mert ez a réteg majdnem biztosan megy a munkanélküliség világa felé. Ennek mértékét csökkenteni kell. Magyarországon ez 12%-os arány, az EU-ban 10,6%-os, Lengyelországban 6%-os az arány, és Csehországban, Szlovákiában is körülbelül ilyen alacsony ez a szám. Ezért üdvözli az oldal egy szakképzés-specifikus, korai elhagyási modul javaslatát az anyagnak, ami rendkívül fontos.

Neubauer Katalin reagált az elhangzottakra. A Kamara kontra társadalom érdekei felvetés kapcsán elmondta, hogy a gazdálkodóknak a rövidtávú profit érdekei az irányadók, a minisztériumnak, az NSZFH-nak, a társadalomnak pedig az, hogy az egyén fejlődni és élethosszig tanulni tudjon. Tehát az egyik egy hosszú távú érdek, a másik pedig egy rövidtávú, profitorientációs érdek.

Az iskolai tanműhelyekkel kapcsolatosan a kutatási anyagban egyértelműen megjelenik, hogy a szakmai alapozást az intézményekben kéne tudni elvégezni. Tehát a gyerek ne úgy menjen ki a gazdálkodóhoz, hogy mondjuk csavarhúzó, vagy fűrő se volt előtte a kezében. Ha a német duális rendszert vesszük alapul, akkor nagyon jól látszik, hogy az alapozás az iskolában történik. Ezeket nemhogy felszámolják, hanem csúcstechnológiával szerelik fel. Az iskolai tanműhelyeknek a technológiája a legmagasabb és a teljes szakmatükröt képes lefedni, pont azért, mert nem minden gazdálkodó rendelkezik egyforma adottságokkal, aki résztvevője a gyakorlati képzésnek, a kimenetnek pedig egységesnek kell lenni. Ez pedig csak akkor lehetséges, ha ezt az iskolákban is tudjuk segíteni.

Azt kérték a munkacsoport nevében, hogy amennyiben az anyag támogatható, akkor azt hadd juttathassák el az NGTT nevében a szaktárcához.

IV. Az NGTT tagjainak részvétele más bizottságok, testületek munkájában

Bár az NGTT plenáris üléseken végzi a munkáját, szakértői, delegáltjai 2018-ban is számos bizottság és testület munkájában vettek részt, ezáltal biztosítva az egyes oldalak véleményének és érdekeinek képviselését a legkülönbözőbb szakmai, szakmapolitikai fórumokon.

Az NGTT az alábbi bizottságokban, testületekben volt jelen delegált képviselők által 2018-ban:

- Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program Monitoring Bizottság
- Európai Szociális Alap Bizottság
- Gazdaságfejlesztési és Innovációs Monitoring Bizottság
- Integrált Közlekedésfejlesztési Operatív Program Monitoring Bizottság
- Integrált Közlekedésfejlesztési Operatív Program Monitoring Bizottság
- Környezet és Energiahatékonysági Operatív Program Monitoring Bizottság
- Legyen jobb a gyermekeknek! Nemzeti Stratégia Értékelő Bizottság
- Megyei Fejlesztési és Képzési Bizottságok
- Munkahelyi Biztonsági és Egészségvédelmi Tanácsadó Bizottság
- Munkavállalók Szabad Mozgásával Foglalkozó Tanácsadó Bizottság
- Nemzeti Fenntartható Fejlődési Tanács
- Nyugdíjbiztosítási Ellenőrző Testület
- Országos Köznevelési Tanács
- Országos Statisztikai Tanács
- Roma Koordinációs Tanács
- Szakképzési Tanácsadó Bizottság
- Szociális Biztonsági Rendszerek Koordinációjával Foglalkozó Tanácsadó Bizottság
- Terület- és Településfejlesztés Operatív Program Monitoring Bizottság
- Versenyképes Közép-Magyarország Operatív Program Monitoring Bizottság

V. Az NGTT és a nyilvánosság

Az NGTT honlapja (www.ngtt.hu) 2012. november óta biztosítja a széleskörű nyilvánosságot és megjelenési lehetőséget a Tanács számára magyar és angol nyelvű tartalmakkal egyaránt.

A főoldalon az NGTT-vel kapcsolatos legfrissebb információk találhatóak meg. A kapcsolatfelvétel elősegítése érdekében a honlapon feltüntetésre kerültek az NGTT Titkárságának elérhetőségei is. A közvetlen kommunikációt a Tanács Titkársága számára létrehozott ngtt@me.gov.hu e-mail cím biztosítja. A honlap ezen felül tájékoztatást nyújt az NGTT tagjairól, tisztségviselőiről, a Tanács munkájáról, valamint elérhetőek az NGTT-vel kapcsolatos főbb dokumentumok (pl.: működésre vonatkozó szabályok, tájékoztatók, állásfoglalások), melyek nemcsak átláthatóvá teszik a szervezet működését, hanem egyúttal megkönnyítik a társadalmi párbeszédet is.

Tekintettel arra, hogy az NGTT Szervezeti és Működési Szabályzata szerint a Tanács plenáris ülései sajtónyilvánosak, a különböző sajtóorgánumok újságírói és tudósítói részt vehetnek a tárgyalásokon és tudósíthatnak a Tanács tevékenységéről.

VI. Nemzetközi kapcsolatok

VI. 1. Az NGTT és az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság kapcsolata

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság (a továbbiakban: EGSZB) az Európai Unió konzultatív szerve, amely az Unió 1957-es alapítása óta szakértői tanácsokkal látja el a főbb uniós intézményeket. Egyik legfontosabb feladata, hogy közvetítsen az európai intézmények és a civil társadalom között, ezért mind az EU tagállamaiban, mind pedig a világ más országaiban párbeszédet folytat a társadalmi szervezetekkel. Az EGSZB véleménye eljut az Európai Tanácshoz, az Európai Bizottsághoz és az Európai Parlamenthez, ezáltal kulcsszerepet játszik az EU döntéshozó mechanizmusában.

Az EGSZB 350 tagja három csoportban (Munkaadók Csoportja, Munkavállalók Csoportja, Egyéb Érdekcsoportok) végzi a munkáját, és gazdasági, szociális illetve kulturális területeken tevékenykedik az egyes tagállamokban. Ezáltal az EGSZB tagjai kapcsolatot teremtenek az EU intézményei és a tagállamokban működő civil szervezetek között.

2015-ben került sor az EGSZB tagjainak megválasztására a 2015-2020-as időszakra. A magyar tagok jelölésére az NGTT volt jogosult, a tagjelöléssel kapcsolatos koordinációs feladatokat a Tanács Titkársága látta el. Az EGSZB igyekszik elősegíteni, hogy az Európai Unióban kialakuljon a nemzeti gazdasági és társadalmi tanácsok hálózata.

VI. 2. Tagság a Gazdasági és Szociális Tanácsok és Hasonló Intézmények Nemzetközi Szövetsége (AICESIS) szervezetben

A brüsszeli székhelyű *Association Internationale des Conseils Economiques et Sociaux et Institutions Similaires* (továbbiakban: AICESIS) nemzetközi szervezetet 1999-ben alapították. Jelenleg 71 országból vannak tagjai, mely szám folyamatosan bővül. Az AICESIS tiszteletben tartja tagjainak függetlenségét, célja pedig a tagok közötti párbeszéd, a véleménycsere és jó gyakorlatok megosztásának elősegítése. A szervezet fontosnak tartja a gazdasági és szociális tanácsok működését és kormányzásban való részvételét a modern társadalmakban. A Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanács 2011-ben lett tagja az AICESIS-nek.

VII. Az NGTT működésének technikai feltételei, valamint a Tanács mellett működő Titkárság

A Tanács munkáját Titkárság segíti, mely a Miniszterelnökség Civil és Társadalmi Kapcsolatokért Felelős Helyettes Államtitkárságának szervezeti keretein belül működik, a Civil Kapcsolatok és Társadalmi Konzultáció Főosztályán.

NGTT

Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanács

A Titkárság szervező, valamint koordinációs feladatokat végző szervezeti egységként ellátja a Tanács működésével összefüggő adminisztratív és információs feladatokat, biztosítja a Tanács működésének infrastrukturális feltételeit, a Tanács elnökével történt egyeztetés szerint koordinálja, szervezi a Tanács szakmai munkacsoportjainak munkáját, továbbá működteti a Tanács honlapját.

A Titkárság személyi és tárgyi feltételeiről a társadalmi és civil kapcsolatok fejlesztéséért felelős miniszter gondoskodik.

1. melléklet a Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanács 2018. évi tevékenységéről szóló jelentéshez

A Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanács tagjai 2018-ban:

A Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanács tagjai	
Név	Képviselet szervezet
Gazdaság Képviselői Oldal	
Dr. Antalfy Gábor	Kereskedők és Vendéglátók Országos Érdekképviseleti Szövetsége
Bere Károly	Agrár Munkaadói Szövetség
Dávid Ferenc	Vállalkozók és Munkáltatók Országos Szövetsége
Győrffy Balázs	Nemzeti Agrárgazdasági Kamara
Nagy Tamás	Mezőgazdasági Szövetkezők és Termelők Országos Szövetsége
Németh László	Ipartestületek Országos Szövetsége
Dr. Parragh László	Magyar Kereskedelmi és Iparkamara
Bánhidi Nagy Attila	Stratégiai és Közszolgáltató Társaságok Országos Szövetsége
Neubauer Katalin	Magyar Nemzeti Kereskedelmi Szövetség
Dr. Vadász György	Magyar Iparszövetség
Dr. Futó Péter	Munkaadók és Gyáriparosok Országos Szövetsége
Dr. Zs. Szőke Zoltán	Általános Fogyasztási Szövetkezetek és Kereskedelmi Társaságok Országos Szövetsége
Dr. Fiák István	Magyarországi Diák vállalkozások Országos Érdekképviseleti Szövetsége
Kósa Lajos	Országos Szövetkezeti Tanács
Munkavállalói Oldal	
Doszpolyné Dr. Mészáros Melinda	Független Szakszervezetek Demokratikus Ligája
Dr. Kuti László	Értelmiségi Szakszervezeti Tömörülés
Palkovics Imre	Munkástanácsok Országos Szövetsége
Kordás László	Magyar Szakszervezeti Szövetség
Dr. Cser Ágnes	Hetedik Szövetség
Földiák András	Szakszervezetek Együttműködési Fóruma

Civil Oldal	
Ditzendy Károly Arisztid	NEA Tanács
Gyenes Ádám	NEA Tanács
Martényi Árpád	NEA Tanács
Dr. Kecskés András	NEA Tanács
Dr. Szendrei Róbert	NEA Tanács
Tudomány Képviselői Oldal	
Dr. Dávid László	Magyar Tudományos Akadémia
Dr. Lovász László	Magyar Tudományos Akadémia
Dr. Palócz Éva	Magyar Közgazdasági Társaság
Dr. Bódis József	Magyar Rektori Konferencia
Dr. Fazekas Károly	Magyar Tudományos Akadémia
Dr. Rudas Tamás	Magyar Tudományos Akadémia
Dr. Báger Gusztáv	Magyar Közgazdasági Társaság
Dr. Heidrich Balázs	Magyar Rektori Konferencia
Művészeti Oldal	
Vashegyi György/Fekete György	Magyar Művészeti Akadémia
Kiss János	Magyar Művészeti Akadémia
Dr. Kucsera Tamás Gergely	Magyar Művészeti Akadémia
Pásztor Péter	Magyar Művészeti Akadémia
Egyházi Oldal	
Dr. Beran Ferenc	Magyar Katolikus Egyház
Dr. Joób Máté	Magyarországi Evangélikus Egyház
Paszternák Tamás	Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetsége
Szücs Attila	Magyarországi Református Egyház

NGTT

Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanács

2. melléklet a Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanács 2018. évi tevékenységéről szóló jelentéshez

A Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanács soros elnökeinek névjegyzéke:

A Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanács soros elnökeinek listája a 2018. évben		
Soros elnökségi időszak	Képviselet oldal	Név
2017.12.17.-2018.06.16.	Gazdaság Képviseleti Oldal	Dr. Parragh László
2018.06.17.-2018.12.16.	Munkavállalói Oldal	Kordás László
2018.12.17.-2019.06.16.	Civil Oldal	Dr. Szendrei Róbert

3. melléklet a Nemzeti Gazdasági és Társadalmi Tanács 2018. évi tevékenységéről szóló jelentéshez

Oldalelnöki Ülések

Időpont	Helyszín	Téma
2018. szeptember 10.	Miniszterelnökség	A 2018. októberi plenáris ülés előkészítése.
2018. november 30.	Miniszterelnökség	A 2018. decemberi plenáris ülés előkészítése. Az NGTT 2019. évi munkaterve.